

Περιοδικό ποικίλης ύλης
Της Στ' Τάξης του 3^{ου} και 4^{ου} Δημοτικού Σχολείου
Ν. Ψυχικού
Αφιέρωμα: η Τέχνη στην Ευρώπη

Ιούνιος 2014

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

<u>Λίγα λόγια για την τέχνη.....</u>	<u>3</u>
<u>Ελλάδα .....</u>	<u>3</u>
<u>Γιάννης Τσαρούχης Μάριος Χουδελούδης Στ4.....</u>	<u>3</u>
<u>El Greco Θάνος Μπάτος Μαραγκός Στ4.....</u>	<u>4</u>
<u>Θεόφιλος Σταυρούλα Μήτση Στ4.....</u>	<u>5</u>
<u>Φώτης Κόντογλου Σόνια Μεκολάρι Στ4.....</u>	<u>8</u>
<u>Του ανταποκριτή μας στο εξωτερικό .....</u>	<u>10</u>
<u>Αυστρία .....</u>	<u>10</u>
<u>Γκουσταφ Κλιμτ Ειρήνη Οικονόμου Στ4.....</u>	<u>10</u>
<u>Ότο Βαγκνερ Ειρήνη Οικονόμου Στ4.....</u>	<u>11</u>
<u>Βόλφγκανγκ Αμαντέους Μότσαρτ Περίδρομος Χρήστος Στ4.....</u>	<u>11</u>
<u>Γαλλία.....</u>	<u>13</u>
<u>Γαλλία Μολιέρος Φλουρής Νίκος Στ1.....</u>	<u>13</u>
<u>Κλόντ Μονέ Μαρία Ηλιοπούλου Στ1.....</u>	<u>14</u>
<u>Γερμανία .....</u>	<u>15</u>
<u>Λούντβιχ Βαν Μπετόβεν Τσαλούχος Σπύρος Στ4 .....</u>	<u>15</u>
<u>Ιταλία.....</u>	<u>16</u>
<u>Μιχαήλ Άγγελος Μάριος Χουδελούδης Στ4.....</u>	<u>16</u>
<u>Αντονιο Βιβάλντι Οικονόμου Ειρήνη Στ4 .....</u>	<u>18</u>
<u>Τζουζεπε Βέρντι Μήτση Σταυρούλα Στ4 .....</u>	<u>19</u>
<u>Λεονάρντο Ντα Βίντσι Χουδελουδης Μάριος Στ4 .....</u>	<u>19</u>
<u>Σάντρο Μποττιτσέλλι Ειρήνη Οικονόμου Στ4 .....</u>	<u>21</u>
<u>Νικκολό Παγκανίνι Τσαλούχος Σπύρος Στ4 .....</u>	<u>22</u>
<u>Ραφαήλ ή Ραφαέλο Σάντσιο Σπύρος Τσαλούχος Στ4.....</u>	<u>23</u>
<u>Τισιάνος Θάνος Μπάτος Μαραγκός.....</u>	<u>25</u>
<u>Ισπανία .....</u>	<u>26</u>
<u>Αντόνιο Γκαουντι Σταυρούλα Μήτση Στ4.....</u>	<u>26</u>
<u>Ρωσία.....</u>	<u>27</u>
<u>Μαρκ Σαγκάλ Μελίνα Χαραλάμπους Στ1.....</u>	<u>27</u>
<u>Φιοντορ Ντοστογιέβσκι Μιχαήλ Νατάσα (Στ1).....</u>	<u>28</u>

Επιμέλεια έκδοσης Δέσποινα Γαρυφαλλίδου

Λίγα λόγια για την τέχνη

Σε παλαιότερες εποχές οι καλλιτέχνες έπρεπε να εργαστούν στην αυλή κάποιου βασιλιά, κάποιου άρχοντα ή κάποιου επισκόπου. Αυτοί ήταν που είχαν αρκετά χρήματα για να διακοσμήσουν το εσωτερικό των παλατιών τους ή των εκκλησιών τους, να φιλοτεχνήσουν τα πορτρέτα τους και να έχουν μουσική την ώρα του φαγητού ή στη διάρκεια δεξιώσεων. Ήταν επίσης χορηγοί στις μεγάλες όπερες και μουσικά κέντρα αλλά και τα θέατρα της εποχής. Έτσι τελικά το γούστο τους ήταν αυτό το οποίο επηρέαζε την τέχνη αφού για να επιβιώσει ο καλλιτέχνης ή ο δημιουργός έπρεπε να προσαρμόζει τα έργα του έτσι ώστε να γίνουν αποδεκτά από αυτούς. Όπως θα δείτε παρακάτω μεγάλοι δημιουργοί έπεσαν στην αφάνεια ή σύρθηκαν σε δικαστήρια όταν προσπάθησαν να παρουσιάσουν κάτι διαφορετικό.

Αυτό σιγά σιγά, στις αναπτυγμένες τουλάχιστον χώρες, άλλαξε και η θεματολογία εμπλουτίστηκε.

Σε αυτό το αφιέρωμα δεν θα αναφερθούμε στην τέχνη της σημερινής εποχής. Αυτή αποτελεί ένα άλλο κεφάλαιο για το οποίο θα μιλήσουν οι επόμενες γενεές.

Ελλάδα

Γιάννης Τσαρούχης Μάριος Χουδελούδης Στ4

Ο Γιάννης Τσαρούχης, (Πειραιάς 1910 – Αθήνα 1989) ήταν ζωγράφος και σκηνογράφος. Τα πρώτα του έργα τα εξέθεσε το 1929 στο "Άσυλο Τέχνης". Η επιτυχία που σημείωσε τον οδήγησε στη συνέχεια να φοιτήσει στην Ανωτάτη Σχολή Καλών Τεχνών του Μετσόβειου Πολυτεχνείου (1929-1935) με καθηγητές τους Ιακωβίδη, Βικάτο και Παρθένη. Παράλληλα μαθήτευσε κοντά στον Κόντογλου (1931-1934), ο οποίος τον μύησε στη βυζαντινή αιογραφία, ενώ μελέτησε την λαϊκή αρχιτεκτονική και ενδυμασία. Μαζί με τους Πικιώνη, Κόντογλου και Αγγ.Χατζημιχάλη πρωτοστάτησε στο αίτημα της εποχής για την ελληνικότητα της τέχνης. Την περίοδο 1935-1936, αφού πρώτα επισκέφτηκε την Κωνσταντινούπολη, ταξίδεψε στο Παρίσι και στην Ιταλία. Επισκεπτόμενος τα διάφορα μουσεία ήρθε σε επαφή με δημιουργίες της Αναγέννησης και του Ιμπρεσιονισμού καθώς και με τα σύγχρονα καλλιτεχνικά ρεύματα της εποχής του.

Ανακάλυψε το έργο του Θεόφιλου και γνώρισε καλλιτέχνες όπως ο Ματίς και ο Τζακομέτι.

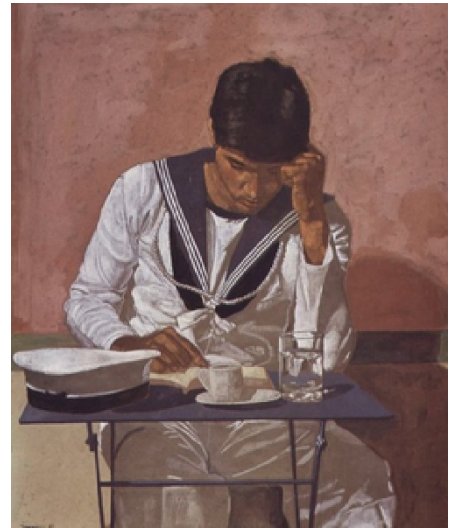
Το 1940 επιστρατεύτηκε και υπηρέτησε στο Μηχανικό. Το 1947 πραγματοποίησε 2 ατομικές εκθέσεις με υδατογραφίες και θεατρικά προσχέδια. Το 1950 μετέβη εκ νέου στο Παρίσι όπου ένα χρόνο μετά, το 1951, εξέθεσε στο Παρίσι και στο Λονδίνο στη "Ρέτφρη Γκάλερν", ενώ το 1953 υπέγραψε συμβόλαιο με τη γκαλερί Ιόλας της Ν. Υόρκης. Το 1956 υπήρξε υποψήφιος για το βραβείο Γκούγκενχαϊμ και το 1958 πήρε μέρος στη Μπιενάλε της Βενετίας. Το 1967 εγκαταστάθηκε στο Παρίσι. Το 1982 εγκαινιάστηκε το Μουσείο Γιάννη Τσαρούχη στο Μαρούσι, στο σπίτι του καλλιτέχνη, που ο ίδιος μετέτρεψε σε Μουσείο παραχωρώντας την προσωπική συλλογή των έργων του. Παράλληλα λειτουργεί το *Ίδρυμα Τσαρούχη* με σκοπό τη διάδοση του έργου του ζωγράφου.

Καράβια το ηλιοβασίλεμα από τη συλλογή του μουσείου Τσαρούχη

Η ψαριανή από τη συλλογή του μουσείου Τσαρούχη

Ναυτάκι

El Greco Θάνος Μπάτος Μαραγκός Στ4

Ο Δομήνικος Θεοτοκόπουλος γεννήθηκε το 1541 στον Χάνδακα (σημερινό Ηράκλειο) της Κρήτης. Το κανονικό όνομα του ήταν Κυριάκος, που για τους ξένους έμοιαζε με το Κύριος. Το Κύριος στα λατινικά μεταφραζόταν *Dominus* και έτσι στη συνέχεια προέκυψε το *Dominico*. Στην Ιταλία και στην Ισπανία, ήταν γνωστός ως «*Dominico Greco*», δηλαδή Δομήνικος ο Έλληνας, ενώ το όνομα Ελ Γκρέκο επικράτησε μετά το θάνατό του.

Εκπαιδεύτηκε ως Αγιογράφος. Από το 1563 εξασκούσε το επάγγελμα του ζωγράφου. Ήταν επίσης γλυπτής και αρχιτέκτονας, δεν σώζεται όμως κανένα γλυπτό ή αρχιτεκτονικό του έργο.

Φτασμένος ζωγράφος εγκατέλειψε την Κρήτη μεταξύ 1560 με 1567 (εποχή Βενετικής Κατοχής της Κρήτης) και πήγε στη Βενετία ψάχνοντας νέους ορίζοντες και επιρροές. Ελάχιστα είναι γνωστά για το τι έκανε στην Ιταλία. Είναι βέβαιο ότι γνώρισε το έργο των μεγάλων Ιταλών καλλιτεχνών της εποχής αλλά δεν είναι σίγουρο αν μαθήτευσε στο εργαστήρι Τισιανό ή όχι.

Το 1577 ο Γκρέκο πήγε στην Ισπανία. Εγκαταστάθηκε στη Μαδρίτη όπου έκανε πολλές προσωπογραφίες, ενώ αργότερα μετακόμισε στο Τολέδο.

Τα έργα του έχουν στοιχεία από την βυζαντινή τεχνοτροπία (τα κάπως μακρόστενα σώματα, πρόσωπα), από την κρητική σχολή αλλά και επιρροές από την Ιταλία. Πάντα υπέγραφε τα έργα του με τη φράση «*Δομήνικος Θεοτοκόπουλος ποίει*» τονίζοντας την ελληνική καταγωγή του.

Πέθανε το 1614.

Καταιγίδα στο Τολέδο

Η ταφή του Κόμη Οργκάθ

Προσωπογραφία του Τζούλιο Κλόβιο
(αυτοπροσωπογραφία)

Η αγία οικογένεια

Θεόφιλος Σταυρούλα Μήτση Στ4

Ο Θεόφιλος Κεφαλάς - Χατζημιχαήλ ή απλά Θεόφιλος, ήταν μείζων λαϊκός ζωγράφος της νεοελληνικής τέχνης. Γεννήθηκε στη Βαρεία Μυτιλήνης κάπου ανάμεσα το 1867- 1870 (την εποχή εκείνη δεν υπήρχαν ληξιαρχεία) και πέθανε εκεί το 1934. Γνωστός. Κυρίαρχο στοιχείο του έργου του είναι η ελληνικότητά του και η εικονογράφηση της ελληνικής λαϊκής παράδοσης και ιστορίας.

Σε νεαρή ηλικία επέδειξε μέτριες σχολικές επιδόσεις, αλλά και ιδιαίτερο ενδιαφέρον για την ζωγραφική, πάνω στην οποία απέκτησε βασικές γνώσεις δίπλα στον παππού του.

Η ζωή του ήταν πολύ δύσκολη εξαιτίας του κόσμου που τον χλεύαζε, επειδή κυκλοφορούσε φορώντας την παραδοσιακή φουστανέλα. Σε ηλικία περίπου δεκαοκτώ ετών εγκατέλειψε το οικογενειακό του περιβάλλον και εργάστηκε ως θυροφύλακας («Καβάσης») στο Ελληνικό Προξενείο της Σμύρνης. Εκεί έμεινε για μερικά χρόνια, πριν εγκατασταθεί στην πόλη του Βόλου, περίπου το 1897, αναζητώντας ευκαιριακές δουλειές και ζωγραφίζοντας σε σπίτια και μαγαζιά της περιοχής ενώ σήμερα σώζονται τοιχογραφίες που πραγματοποίησε εκεί. Τα περισσότερα χρόνια της ζωής του τα πέρασε στο Πήλιο.

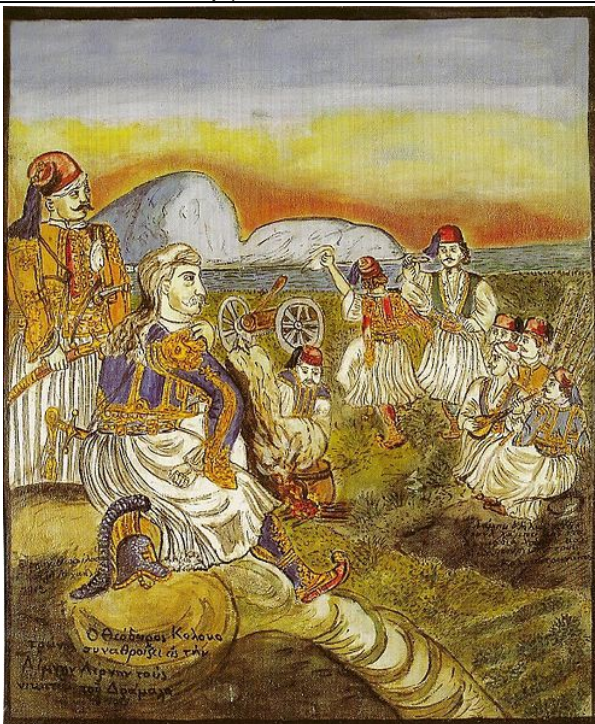
Το 1927 επέστρεψε στη Μυτιλήνη όπου συνεχίζει να ζωγραφίζει, πραγματοποιώντας αρκετές τοιχογραφίες σε χωριά, έναντι ευτελούς αμοιβής, συνήθως για ένα πιάτο φαγητό και λίγο κρασί. Πολλά

από τα έργα του αυτής της περιόδου έχουν χαθεί, είτε από φυσική φθορά είτε γιατί τα σπία γκρεμίστηκαν ή οι τοίχοι βιάφηκαν. Τα θέματα του συχνά προέρχονται από την Ελληνική ιστορία. Αν βρεθείτε στην Μυτιλήνη επισκεφτείτε την Καρίνη (στο δρόμο από Μυτιλήνη προς Αγιάσο) εκεί υπάρχει ένας πολύ μεγάλος Πλάτανος στον κούφιο κορμό του οποίου έμενε και ζωγράφιζε ο καλλιτέχνης.

Στην Μυτιλήνη, τον συνάντησε ο καταξιωμένος τεχνοκριτικός και εκδότης Στρατής Ελευθεριάδης (Τέτιαδε). Στον Ελευθεριάδη οφείλεται σε μεγάλο βαθμό η αναγνώριση της αξίας του έργου του Θεόφилου αλλά και η διεθνής προβολή του, που ωστόσο σημειώθηκε μετά το θάνατό του. Με έξοδα του Ελευθεριάδη ανεγέρθηκε επίσης το Μουσείο Θεόφилου στην Βαρεία Μυτιλήνης. Τα έργα του υπέγραφε συνήθως χρησιμοποιώντας το επώνυμο της μητέρας του, ενώ το μοναδικό έργο που φέρει το κατά κόσμον όνομά του, έχει υπογραφή «Έργο Θεόφилου Γαβριήλ Κεφαλά» και είναι μια εικόνα των αγίων Κωνσταντίνου και Ελένης στο σκευοφυλάκιο του Ιερού Ναού Ταξιαρχών στις Μηλιές Πηλίου Ένα χρόνο μετά το θάνατό του έργα του εκτέθηκαν στο Μουσείο του Λούβρου ως δείγματα της δουλειάς ενός γνησίου λαϊκού Έλληνα ζωγράφου.

Κάποια από τα έργα του είναι:

Κολοκοτρώνης παρατηρώντας

Μέγας Αλέξανδρος

Ο καπετάν Ανδρούτσος

Ερωτόκριτος και Αρετούσα

Αυτοκράτορας Κωνσταντίνος Παλαιολόγος

Ο Περικλής στην Πνύκα

Ο θάνατος του Μπότσαρη

Φώτης Κόντογλου Σόνια Μεκολάρι Στ4

Ο Φώτης Κόντογλου, γεννήθηκε στο Αϊβαλί (Μικρά Ασία) το 1895. Σε ηλικία 1 έτους έχασε τον πατέρα του και την κηδεμονία αυτού και των αδερφών του ανέλαβε ο θείος (από μαμά) του Στέφανος Κόντογλου, έτσι έγινε γνωστός με το επώνυμο της μητέρας του. Στο Γυμνάσιο ήταν μέλος μιας ομάδας μαθητών που εξέδιδε το περιοδικό «Μέλισσα», το οποίο διακοσμούσε με ζωγραφιές. Γράφτηκε στη Σχολή Καλών Τεχνών στην Αθήνα, από την οποία δεν αποφοίτησε ποτέ. Το 1914 πήγε στο Παρίσι, όπου μελέτησε το έργο διαφόρων σχολών ζωγραφικής. Παράλληλα συνεργαζόταν με το περιοδικό Illustration και το 1916 κέρδισε το πρώτο βραβείο σε διαγωνισμό του περιοδικού για την εικονογράφηση βιβλίου, για την εικονογράφηση της Πείνας του Κνουτ Χάμσουν. Το 1917 έκανε ταξίδια στην Ισπανία και την Πορτογαλία και το 1918 επέστρεψε στην Γαλλία. Τότε έγραψε και το πρώτο του λογοτεχνικό βιβλίο, το Pedro Cazas. Επέστρεψε στην πατρίδα του το Αϊβαλί το 1919, μετά την λήξη του Α' Παγκοσμίου Πολέμου όπου ίδρυσε τον πνευματικό σύλλογο "Νέοι Άνθρωποι", στον οποίο συμμετείχαν επίσης ο Ηλίας Βενέζης, ο Στρατής Δούκας, ο Ευάγγελος Δαδιώτης, ο Πάνος Βαλσαμάκης και άλλοι εξέχοντες λόγιοι. Διορίστηκε στο Παρθεναγωγείο Κυδωνίων, όπου δίδασκε Γαλλική Γλώσσα και Ιστορία της Τέχνης.

Μετά τη Μικρασιατική Καταστροφή πήγε αρχικά στη Μυτιλήνη και έπειτα στην Αθήνα, μετά από πρόσκληση Ελλήνων λογοτεχνών οι οποίοι διάβασαν το βιβλίο του και ενθουσιάστηκαν, μεταξύ αυτών που τον προσκάλεσαν η Έλλη Αλεξίου, ο Μάρκος Αυγέρης, η Γαλάτεια Καζαντζάκη και ο Νίκος Καζαντζάκης. Το 1923 έκανε ταξίδι στο Άγιο Όρος· όπου ανακάλυψε τη βυζαντινή ζωγραφική. Εκεί αντέγραψε πολλά έργα και έγραψε αρκετά κείμενα. Όταν επέστρεψε, εξέδωσε το λεύκωμα «Η Τέχνη του Άθω», ενώ παράλληλα πραγματοποίησε την πρώτη του έκθεση με έργα ζωγραφικής. Εργάστηκε ως συντηρητής εικόνων σε μουσεία και ως αγιογράφος σε ναούς (στην Καπνικαρέα, στην Αγία Βαρβάρα του Αιγάλεω, στον Άγιο Ανδρέα της οδού Λευκωσίας στην Αθήνα, στον Άγιο Γεώργιο Κυψέλης, στα παρεκκλήσια Ζαΐμη στο Ρίο και Πεσμαζόγλου στην Κηφισιά, στη Ζωοδόχο Πηγή στην Παιανία, στη Μητρόπολη της Ρόδου και αλλού), ενώ έκανε και την εικονογράφηση του Δημαρχείου Αθηνών.

Αγωνίστηκε για την επαναφορά της παραδοσιακής αγιογραφίας. Μετά τον Β΄ Παγκόσμιο πόλεμο θα γράψει πως «αποφάσισε να αφιερώσει το τάλαντό του στο Χριστό», και αυτό αποτυπώνεται με μια ποιοτική διαφορά ανάμεσα στα προπολεμικά και τα μεταπολεμικά έργα του.

Πέθανε στην Αθήνα το 1965, έπειτα από μετεγχειρητική μόλυνση.

Τιμήθηκε με το Βραβείο της Ακαδημίας Αθηνών (1961 για το βιβλίο Έκφρασις της Ορθοδόξου Εικονογραφίας, με το Βραβείο «Πουρφίνα» της Ομάδας των Δώδεκα (1963) για το βιβλίο Το Αϊβαλί, η πατρίδα μου και με το Εθνικό Αριστείο Γραμμάτων και Τεχνών της Ακαδημίας Αθηνών για το σύνολο του έργου του.

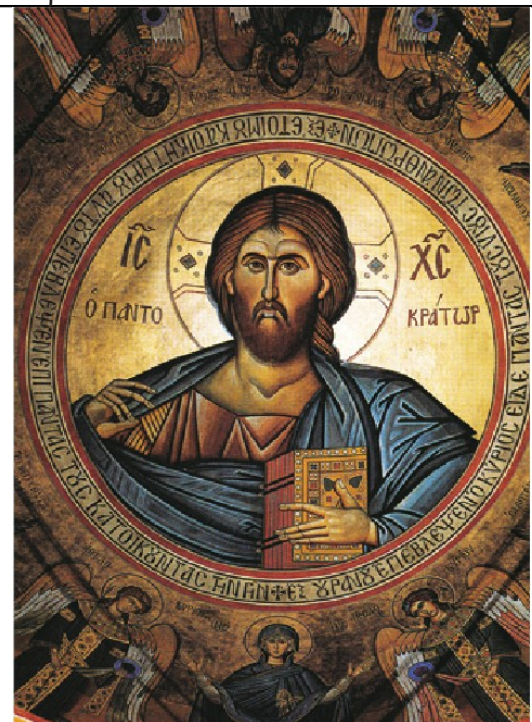

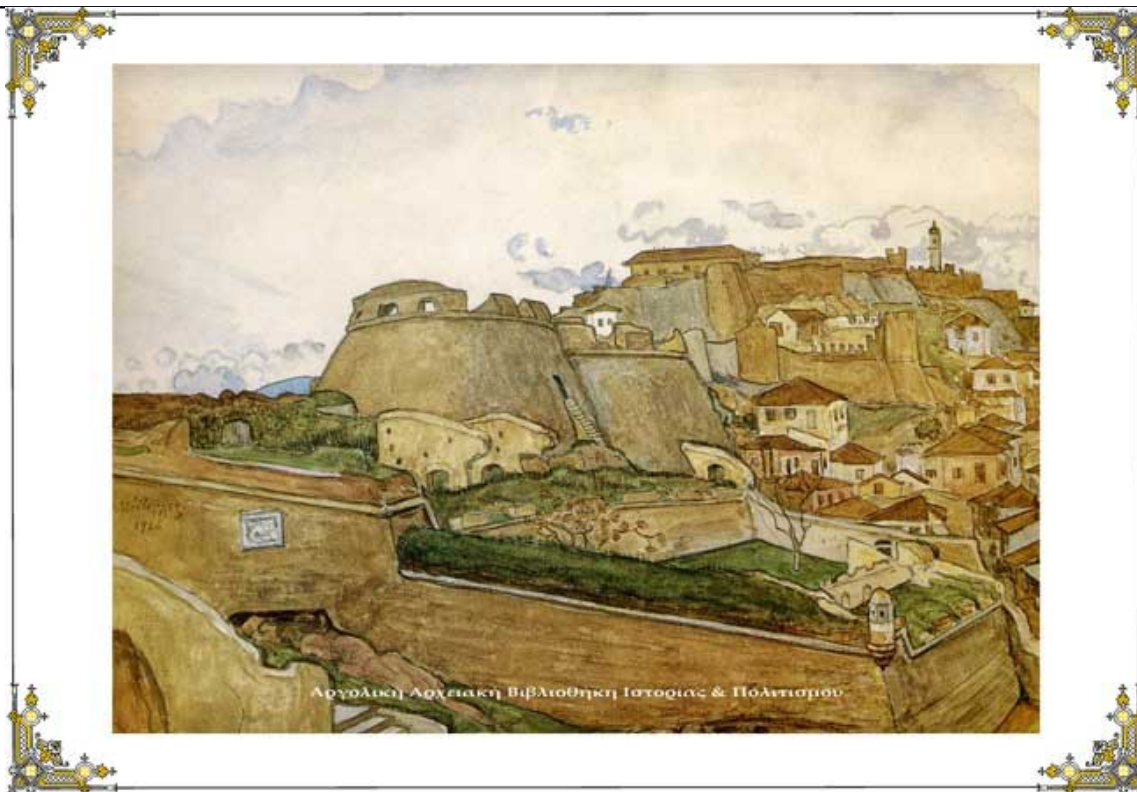
Πλατυτέρα 1942 Καπνικαρέα

Η γέννηση (1946 Ζωοδόχος πηγή Παιανία)

Παντοκράτωρ (1954 Άγιος Γεώργιος
Κυψέλης)

Ναύπλιο (1926 Αργολική βιβλιοθήκη)

Του ανταποκριτή μας στο εξωτερικό

Αυστρία

Γκουσταφ Κλιμτ Ειρήνη Οικονόμου Στ4

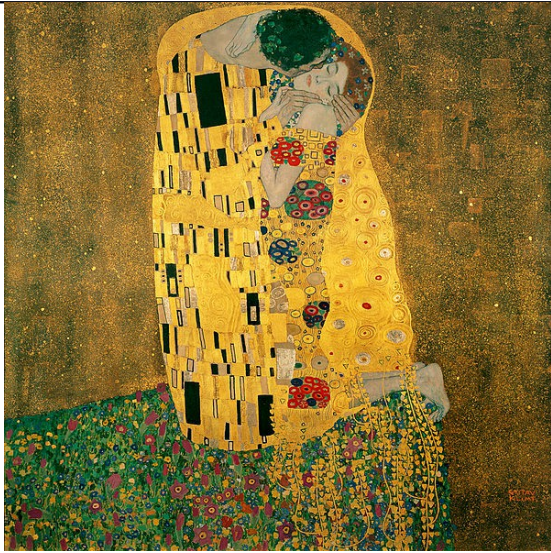
Ο **Γκουσταφ Κλιμτ** ήταν Αυστριακός ζωγράφος. Γεννήθηκε το 1862 και πέθανε το 1918.

Σε ηλικία 18 χρονών ανέλαβε τη πρώτη του παραγγελία για το μέγαρο της Βιέννης. Ήταν ένας από τους εκφραστές του secession μιας ομάδας καλλιτεχνών που πίστευε ότι η τέχνη πρέπει να εκφράζεται ελεύθερα. Δημιούργησαν το δικό τους (ομώνυμο) χώρο τον οποίο διέθεταν για εκθέσεις σε νέους καλλιτέχνες είτε για εκθέσεις ξένων καλλιτεχνών.

Το 1894, στον Κλιμτ ζητήθηκε να δημιουργήσει έργα για την οροφή της Μεγάλης Αίθουσας του Πανεπιστημίου της Βιέννης. Τα τρία έργα «φιλοσοφία», «ιατρική», και «νομική» προκάλεσαν μεγάλες με αποτέλεσμα να μην χρησιμοποιηθούν στη διακόσμηση του πανεπιστημίου. Αυτή ήταν και η τελευταία δημόσια παραγγελία που ανέλαβε ο Κλιμτ. Τα 3 αυτά έργα κατέστρεψαν οι ναζί το Μάιο του 1945. (Είναι γνωστό ότι ο Χίτλερ μάζευε έργα τέχνης από της περιοχές που είχε κατακτήσει, τα οποία συγκέντρωνε σε ειδικές κρύπτες και είχε δώσει εντολή να ανατιναχτούν αν η Γερμανία έχανε τον πόλεμο).

Ο Κλιμτ δημιούργησε το 1902 την τοιχογραφία *Ζωοφόρος του Μπετόβεν*, έργο που αποτελούσε φόρο τιμής στον Λούντβιχ βαν Μπετόβεν και βασίστηκε στην 9η Συμφωνία του. Το πιο γνωστό ίσως έργο του Κλιμτ είναι το φιλί

Κλιμτ «το φιλί»

Βιέννη το secession

Ότο Βαγκνερ Ειρήνη Οικονόμου Στ4

Αυστριακός αρχιτέκτονας (1841 – 1918) ένας από τους πιο σημαντικούς καλλιτέχνες στη Βιέννη στα τέλη του 19ου και τις αρχές του 20ού αιώνα. Ο Βάγκνερ σπούδασε αρχιτεκτονική στο Βερολίνο και στη Βιέννη. Το πρώτο του έργο ήταν ένα συγκρότημα εργατικών κατοικιών και σχεδιάζει μία αίθουσα μουσικής.

Έγινε καθηγητής στην Ακαδημία Τεχνών της Βιέννης. Είναι ο πρώτος που μιλά συνειδητά για μοντέρνα αρχιτεκτονική.

Στα πιο σημαντικά έργα του αρχιτέκτονα είναι: ο σταθμός τρένων της Βιέννης, το κεντρικό κτίριο του Ταχυδρομικού Ταμειυτηρίου της Αυστρίας

Η παλιά είσοδος του σταθμού στην πλατεία της Όπερας

Το Ταχυδρομικό Ταμειυτήριο.

Βόλφγκανγκ Αμαντέους Μότσαρτ Περίδρομος Χρήστος Στ4

Ο Βόλφγκανγκ Αμαντέους Μότσαρτ γεννήθηκε στο Σάλτσμπουργκ, της Αυστρίας το 1756 και πέθανε στην Βιέννη, το 1791 είναι ένας από τους σημαντικότερους συνθέτες κλασικής μουσικής. Μαζί με τον Γιόζεφ Χάυντν, τον Λούντβιχ βαν Μπετόβεν και τον Φραντς Σούμπερτ αποτελούν τους σημαντικότερους εκπροσώπους του λεγόμενου βιεννέζικου κλασικισμού, του κλασικισμού και τη λεγόμενη «Πρώτη Σχολή

της Βιέννης» . Συνέθεσε περισσότερα από 600 έργα, μουσική δωματίου, συμφωνική και εκκλησιαστική μουσική, καθώς και μικρότερες συνθέσεις: παραλλαγές, φαντασίες, σονάτες, άριες κ.α.

Η ζωή του αναλυτικά

Ο πατέρας του ήταν μουσικός και έμπειρος δάσκαλος. Η μεγαλύτερη αδερφή του ξεκίνησε μαθήματα αρμονίου με τον πατέρα της και ο τρίχρονος αδελφός της τους παρακολουθούσε. Μαθήματα ξεκίνησε 1 χρόνο αργότερα και στην ηλικία των πέντε ετών, συνέθετε ήδη μικρά κομμάτια, Οι δεξιότητες του νεαρού Μότσαρτ υπήρξαν μοναδικές. Εκτός από την εξαιρετική τεχνική του στο πιάνο, στο όργανο και στο βιολί, είχε την ικανότητα να αποστηθίζει πληθώρα συνθέσεων με φαινομενική ευκολία, ενώ αξιοσημείωτη ήταν επίσης η ικανότητά του να αυτοσχεδιάζει πάνω σε ένα μουσικό θέμα χωρίς προετοιμασία. Η πρώτη σύνθεση, γεμάτη μουντζούρες από μελάνι, και οι πρώτες του προσπάθειες με το βιολί αποτέλεσαν δική του πρωτοβουλία και εξέπληξαν τον πατέρα του. Σε ηλικία έξι ετών, κατέγραφε ο ίδιος τις συνθέσεις του.

Παρουσιάστηκε στο κοινό, μαζί με την αδερφή του Μαρία Άννα, σαν ένα «παιδί θαύμα», για πρώτη φορά το Σεπτέμβριο του 1761 στο πανεπιστήμιο του Σάλτσμπουργκ. Το πρώτο ταξίδι για συναυλίες του νεαρού Μότσαρτ τον οδήγησε τον Ιανουάριο 1762 στο Μόναχο, ενώ ταξίδεψε επίσης από το Σεπτέμβριο μέχρι το Δεκέμβριο του 1762 μέσω Πάσαου και Λιντς στη Βιέννη. Εκεί έπαιξε μπροστά στην αυτοκράτειρα Μαρία Θηρεσία.

Ταξιδεύοντας για το Παρίσι, επισκέφτηκε για συναυλίες τη Φρανκφούρτη, το Μάιντς, το Άαχεν και άλλες πόλεις. Επόμενος σταθμός υπήρξε το Λονδίνο. Αυτά τα ταξίδια έδωσαν την ευκαιρία να συναντηθεί ο Μότσαρτ με σημαντικούς μουσικούς της εποχής του. Στο Παρίσι τυπώθηκαν τα πρώτα έργα (σονάτες) του Μότσαρτ ενώ κατά την αναχώρησή του από το Λονδίνο τον Ιούλιο του 1765, παρουσίασε το χειρόγραφο ενός χορωδιακού κομματιού σε τέσσερα μέρη (Κ. 20) στο Βρετανικό Μουσείο. Ακολούθησαν συναυλίες στη Χάγη, ξανά στο Παρίσι, στη Λυών, στη Γενεύη, και στο Μόναχο. Ο Μότσαρτ είχε εντατικοποιήσει ήδη κατά το τελευταίο ταξίδι συναυλιών τις εργασίες του στη σύνθεση και προσπάθησε να παρέμβει και στη μουσική ζωή της γενέτειράς του: συνέθεσε την όπερα Απόλλων και Υάκινθος (Apollo und Hyacinthus) που παίχτηκε στο θέατρο του πανεπιστημίου της πόλης και την πρώτη πράξη του ορατορίου Die Schuldigkeit des ersten Gebots (σε συνεργασία με τον Μίχαελ Χάυντν και τον Αντόν Αντλγκάσερ). Κατά τη διάρκεια της δεύτερης μεγάλης επίσκεψής του στη Βιέννη (Σεπτέμβριος 1767 - Ιανουάριος 1769) διηύθυνε με επιτυχία τη Λειτουργία για το Ορφανοτροφείο (Waisenhausmesse, Κ. 49=47a) και παρουσίασε την όπερα Bastien und Bastienne στη βίλα του γιατρού F. A. Mesmer, δεν βρήκε όμως ανταπόκριση στην Αυτοκρατορική Αυλή. Συνέθεσε επίσης την κωμική όπερα με τίτλο La finta semplice, κατόπιν παραγγελίας του αρχιεπισκόπου. Αν και αρχικά υποστηρίχτηκε από τον Κ. Β. Γκλουκ, ο τελευταίος στη συνέχεια εξέφρασε αντιρρήσεις για το εγχείρημα [και η όπερα απορρίφθηκε από τον θεατρικό διευθυντή Giuseppe d'Affligio. Παρουσιάστηκε τελικά την 1η Μαΐου 1769 στο Σάλτσμπουργκ.

Ένα χρόνο αργότερα πατέρας και γιος Μότσαρτ ξεκίνησαν για την Ιταλία. Ο νεαρός Μότσαρτ ήταν ήδη από τον Οκτώβριο 1769 διευθυντής συναυλίας στην ορχήστρα του αρχιεπισκόπου στο Σάλτσμπουργκ. Δεν επρόκειτο βέβαια για περιοδεία ενός εντυπωσιακού παιδιού αλλά για υλοποίηση μιας συνήθειας των μουσικών της εποχής. Σε κάθε μεγάλη πόλη δίνονταν συναυλίες, μετά από πρόσκληση ευγενών, με την ελπίδα να εισπραχθούν δώρα και αναθέσεις ειδικών συνθέσεων, έναντι αμοιβής. Στη Ρώμη απονεμήθηκε στο νεαρό συνθέτη από τον Πάπα ένα παράσημο και έγινε δεκτός σε τάγμα. Το 26 Δεκεμβρίου του 1770 παρουσιάστηκε με μεγάλη επιτυχία στο Teatro Regio Ducale του Μιλάνου η όπερα Μιθριδάτης, βασιλιάς του Πόντου (21 επαναλήψεις). Το Μάρτιο του 1771 ολοκληρώθηκε το πρώτο ταξίδι στην Ιταλία. Στον Μότσαρτ είχαν δοθεί στη διάρκεια αυτού του ταξιδιού μερικές παραγγελίες και έτσι υπήρχε λόγος να ετοιμαστεί το δεύτερο ταξίδι του. Περίπου 5 μήνες αργότερα ξεκίνησε πάλι από το Σάλτσμπουργκ για την Ιταλία, όπου έμεινε μέχρι το Δεκέμβριο του 1771. Αυτή την εποχή δημιουργήθηκαν το ορατόριο La betulia liberata (Κ. 118), κατά παραγγελία του πρίγκιπα της Αραγονίας, και η σερενάτα Ascanio in Alba (Κ. 111) για το Μιλάνο, με αφορμή το γάμο του αρχιδούκα Φερδινάνδου. Το ορατόριο, σε λιμπρέτο του Πιέτρο Μεταστάζιο, τελικά δεν παρουσιάστηκε ποτέ δημόσια. Από τον Οκτώβριο 1772 μέχρι το Μάρτιο 1773 πραγματοποιήθηκε το τρίτο ταξίδι του Μότσαρτ στην Ιταλία. Κατά τη διάρκειά του παρουσιάστηκε η όπερα Lucio Silla (Κ. 135) στο Μιλάνο, σημειώνοντας μεγάλη επιτυχία σε 26 παραστάσεις.

Ο Μότσαρτ, έγραψε το έργο "Il sogno di Scipione" για την ενθρόνιση του νέου αρχιδούκα – επισκόπου του Σάλτσμπουργκ.

Η επόμενη παραμονή του Μότσαρτ στο Σάλτσμπουργκ διακόπηκε μόνο από ταξίδια στη Βιέννη και στο Μόναχο. Αυτή την εποχή ανέπτυξε ο συνθέτης ακόμα περισσότερο την συνθετική τεχνική του. Το τελευταίο μεγάλο ταξίδι του συνθέτη στο Παρίσι σκιάστηκε από το θάνατο της μητέρας του η οποία τον συνόδευε. Επιπλέον δεν αποτέλεσε καλλιτεχνική επιτυχία, και δεν μπόρεσε να διοριστεί σε κάποια Αυλή όπως ήλπιζε. Αντίθετα, έχασε και τη θέση του στο Σάλτσμπουργκ, μετά από αντιδικία με τον αρχιεπίσκοπο. Επαναπροσλήφθηκε αλλά μετά από λίγο η σύγκρουση κατάρχηξε στην παραίτηση-απόλυσή του.

Βιέννη

Κατά τη διάρκεια της παραμονής του στη Βιέννη άρχισε να συνθέτει μανιωδώς και περίπου τα μισά από τα έργα του γράφτηκαν στα 10 χρόνια της παραμονής του εκεί. Σύντομα παρουσιάστηκε ως διοργανωτής συναυλιών, ως βιρτουόζος πιανίστας αλλά και ως μέλος ορχήστρας σε ιδιωτικές συναυλίες, είτε ως μαέστρος είτε ως σημαντικός συνθέτης. Ένα σημαντικό βήμα του Μότσαρτ για την αποδοχή του από την αυτοκρατορική Αυλή αποτέλεσε η επιτυχία του με την όπερα Η απαγωγή από το σεράι το 1782. Μέχρι το 1785 ο Μότσαρτ συνέθετε κυρίως έργα για πιάνο και μουσική δωματίου (μεταξύ άλλων τα 6 κουαρτέτα εγχόρδων που αφιέρωσε στον Ιωσήφ Χάυδν). Ιδιαίτερα τα κοντσέρτα για πιάνο του Μότσαρτ βρήκαν σημαντική ανταπόκριση στο βιεννέζικο κοινό και αποτελούν μέχρι σήμερα κορυφαίες δημιουργίες, τόσο του ίδιου του συνθέτη, όσο και του μουσικού αυτού είδους γενικότερα.

Η συνεργασία του Μότσαρτ με τον Λορέντσο ντα Πόντε, περίπου από το 1784-85, μετατόπισε το κέντρο βάρους των συνθετικών δραστηριοτήτων του προς όφελος του δραματικού μουσικού είδους. Το 1785/86 ανέβηκε η όπερα «Οι γάμοι του Φίγκαρο», το 1787 ο «Ντον Τζιοβάννι». Το δεύτερο έργο παρουσιάστηκε για πρώτη φορά με μεγάλη επιτυχία στην Πράγα. Το 1787 διορίστηκε επιτέλους ο Μότσαρτ ως αυλικός συνθέτης από τον Ιωσήφ, αλλά οι εποχές είχαν αλλάξει λόγω του πολέμου με τους Τούρκους και η μουσική ζωή της Βιέννης βρισκόταν σε παρακμή. Την ίδια περίπου εποχή δημιούργησε μερικές από τις γνωστές συμφωνίες, διάφορα έργα για πιάνο (κοντσέρτα και сонάτες), καθώς και έργα για μουσική δωματίου.

Τα τρία τελευταία χρόνια της ζωής του Μότσαρτ (1789-91) ήταν καλλιτεχνικά και οικονομικά επιτυχημένα, παρόλα αυτά είχε μεγάλα χρέη εν μέρει λόγω κακής οικονομικής διαχείρισης, εν μέρει στις συνεχείς ασθένειες της γυναίκας του, αλλά κυρίως στην αγάπη του για τα τυχερά παιχνίδια. Σε αυτή την περίοδο συνέθεσε τις όπερες Έτσι κάνουν όλες (Cosi fan tutte) και τον Ο Μαγικός Αυλός (Die Zauberflöte) (Ελάχιστες σοπράνο μπορούν να ερμηνεύσουν την άρια της βασίλισσας της νύχτας που θεωρείται η δυσκολότερη άρια για σοπράνο που έχει γραφτεί ποτέ)

Όταν ο Μότσαρτ δέχτηκε παραγγελία για ένα ρέκβιεμ (μουσική που παιζόταν σε κηδείες επιφανών ανθρώπων) θεώρησε ότι πλησίαζε ο θάνατός του (η υγεία του ήταν ήδη κλονισμένη). Και είχε δίκιο πέθανε πριν το ολοκληρώσει. Το ρέκβιεμ έμεινε ημιτελές. Τελικά το ολοκλήρωσαν οι μαθητές του και παίχτηκε για 1η φορά στην κηδεία του. Ο Μότσαρτ κηδεύτηκε φτωχικά (με έξοδα του Δήμου) και ετάφη σε μαζικό τάφο στο νεκροταφείο του Αγίου Marx. Ο τάφος του στην πτέρυγα τιμωμένων του κεντρικού νεκροταφείου της Βιέννης (Zentralfriedhof) είναι κενοτάφιο.

Γαλλία

Γαλλία Μολιέρος Φλουρής Νίκος Στ1

Ο Μολιέρος (Jean-Baptiste Poquelin – Ζαν-Μπατίστ Ποκλέν, γεννήθηκε στο Παρίσι το 1622 – και πέθανε το 1673. Ήταν Γάλλος θεατρικός συγγραφέας, διευθυντής θεάτρου και ηθοποιός. Οι Γάλλοι τον θεωρούν ως τον καλύτερο κλασικό ποιητή τους, ενώ για πολλούς είναι και ο καλύτερος Γάλλος λογοτέχνης.

Ο πατέρας του ήταν βασιλικός διακοσμητής και προόριζε τον γιο του για θαλαμηπόλο του βασιλιά. Σπούδασε νομική και εργάστηκε ως δικηγόρος. Το 1643 ο Μολιέρος [παράτησε το επάγγελμα του δικηγόρου και ίδρυσε μαζί με άλλους κωμικούς έναν θεατρικό θίασο. Μετά από κάποιες αποτυχίες άρχισε να παρουσιάζει επιτυχίες. Ο Μολιέρος άρχισε το 1665 να γράφει δικά του θεατρικά έργα.

Τα πιο γνωστά από τα έργα του είναι: Ταρτούφος ή ο απατεώνας, Ο Φιλάργγυρος, Ο μισάνθρωπος, Ο κατά φαντασίαν ασθενής, Δον Ζουάν ή Το πέτρινο φαγοπότι, Ο Αρχοντοχωριάτης, Αλλά έργα του είναι : Ο ιπτάμενος γιατρός, Η ζήλια του μουντζούρη, Ο ασυλλόγιστος, Τα ερωτικά πείσματα, Ο ερωτευμένος γιατρός, Οι γελοίες κομψευόμενες, Το σχολείο των συζύγων, Οι εκνευριστικοί, Το σχολείο των γυναικών, Η κριτική του σχολείου των γυναικών, Ο αυτοσχεδιασμός των Βερσαλλιών, Ο γάμος με το στανιό, Ο έρωτας γιατρός, Ο γιατρός με το στανιό, Μελικέρτη, Ο Σικελός ή Ο έρωτας ζωγράφος, Αμφιτρύωνας, Ζωρζ Νταντέν ή Ο αμήχανος σύζυγος, , Ο κύριος ντε Πουρσονιάκ, Οι υπέροχοι εραστές, Ψυχή, Οι κατεργαριές του Σκαπίνου, Οι Ψευδοδιανοούμενες,

Ο Μολιέρος έγραψε τον Ταρτούφο το 1664, ο οποίος παρουσιάστηκε στις Βερσαλλίες. Ο βασιλιάς Λουδοβίκος ο ΙΔ τον είχε προειδοποιήσει: «Μην τα βάζεις με τους θρησκόληπτους γιατί θα σε φάνε». Μετά την παρουσίαση ξέσπασε μεγάλη αγανάκτηση στους ευγενείς και ο Λουδοβίκος ΙΔ΄, αναγκάστηκε να απαγορεύσει κάθε παρουσίαση έργου αυτού. Το 1667 ο Μολιέρος έφτιαξε μια νέα έκδοση του Ταρτούφου, που ονόμασε «Ο Απατεώνας». Ο πρόεδρος του Ανώτατου Δικαστηρίου του Παρισιού απαγόρευσε το κομμάτι, ενώ ο αρχιεπίσκοπος του Παρισιού απείλησε τον Μολιέρο με αφορισμό. Ο βασιλιάς επέτρεψε την ιδιωτική παρουσίαση του έργου. Ακολούθησε η 2^η απαγόρευση του «Ταρτούφου» το 1668, και για πρώτη φορά ο Μολιέρος εξέφρασε ήπια κριτική στον προστάτη του βασιλιά Λουδοβίκου ΙΔ΄, στο έργο του «Αμφιτρύωνας». Το 1669, παρουσιάστηκε χωρίς ακραίες αντιδράσεις, το έργο «Ταρτούφος» ή «ο απατεώνας».

Μια από τις πιο γνωστές στιγμές της ζωής του Μολιέρου είναι και η τελευταία του. Κατά τη διάρκεια της παράστασης «Ο κατά φαντασίαν ασθενής» κατέρρευσε στην σκηνή αλλά συνέχισε να παίζει μέχρι το τέλος του έργου. Ύστερα από αυτό κατέρρευσε ξανά και πέθανε λίγες ώρες αργότερα στο σπίτι του το 1673. Την εποχή εκείνη απαγορευόταν η ταφή των ηθοποιών στο ιερό χώμα ενός νεκροταφείου. Ετσι η τελετή πριν την ταφή του Μολιέρου έγινε με έγκριση του Λουδοβίκου XIV αργά τη νύχτα και στη συνέχεια τάφηκε στο μέρος του νεκροταφείου που προοριζόταν για τα αβάπτιστα βρέφη. Στην μυστική κηδεία παραβρέθηκαν πάνω από 800 άτομα. Το 1792 τα οστά του μεταφέρθηκαν στο μουσείο μνημείων της Γαλλίας και το 1817 μεταφέρθηκαν στο νεκροταφείο Le Père Lachaise.

Λέγεται πως τη νύχτα που πέθανε, ο Μολιέρος φορούσε πράσινα ρούχα και έκτοτε υπάρχει η προκατάληψη πως το πράσινο χρώμα φέρνει κακοτυχία στους ηθοποιούς.

Κλόντ Μονέ Μαρία Ηλιοπούλου Στ1

Γεννήθηκε στο Παρίσι, στις 14 Νοεμβρίου του 1840. Ο πατέρας του, ήταν εύπορος έμπορος της εποχής,. Το 1845, η οικογένεια του μετακόμισε στη Χάβρη. Το 1858 γνωρίστηκε με τον Ευγένιο Μπουτίν, ο οποίος αποτέλεσε έναν από τους πρώτους δασκάλους του Μονέ και τον ενθάρρυνε να ζωγραφίσει την ύπαιθρο, σύνηθες θέμα για ζωγράφους εκείνης της περιόδου. Τον επόμενο χρόνο εγκαταστάθηκε στο Παρίσι όπου συνέχισε τις σπουδές του στην Ελβετική Ακαδημία (Academie Suisse) όπου ήρθε σε επαφή με έργα σημαντικών ζωγράφων επισκεπτόμενος το Μουσείο του Λούβρου. Παράλληλα, γνώρισε τον Καμίλ Πισαρό και τον Γκυστάβ Κουρμπέ. Την περίοδο 1860-1862, επιστρατεύτηκε και ταξίδευσε στην Αλγερία. Λόγω προβλήματος της υγείας του, κατάφερε να απολυθεί από το στρατό περίπου το 1862. Παρακολούθησε μαθήματα, για περίπου δύο χρόνια, στο ατελιέ του Σαρλ Γκλαίρ (Charles Gleyre), όπου συνδέθηκε φιλικά και με τους Ρενουάρ, Μπαζίλ και Άλφρεντ Σίσλεν. Ο τελευταίος μάλιστα, απεικονίζεται σε όλες τις μορφές τού πίνακά του "Πικ-Νικ". Πέρα από τη φιλία που αναπτύχθηκε μεταξύ τους, μοιράζονταν κοινές ιδέες για τη ζωγραφική, οι οποίες αργότερα θα μετουσιώνονταν στο κίνημα του ιμπρεσιονισμού. Κατά τη διάρκεια του Γαλλο-Πρωσικού πολέμου βρήκε καταφύγιο στο Λονδίνο, προκειμένου να αποφύγει τη στράτευση. Την επόμενη χρονιά επέστρεψε στη Γαλλία και το 1874 συμμετείχε στην πρώτη έκθεση της ομάδας των Ιμπρεσιονιστών στο Παρίσι, με τον πίνακα του Impression, soleil levant (Εντύπωση, ανατέλλων ήλιος). Ο τίτλος του πίνακα του Μονέ, ενέπνευσε τον κριτικό τέχνης Louis Leroy στην χρήση του όρου Ιμπρεσιονισμός (Impressionism) για πρώτη φορά.

Τον Απρίλιο του 1883 μετακόμισε στο Ζιβερνύ (Giverny). Στις δεκαετίες του 1880 και του 1890, ο Μονέ ξεκίνησε να ζωγραφίζει σειρές πινάκων, στις οποίες όλοι οι πίνακες ήταν βασισμένοι σε ένα κοινό θέμα, το οποίο όμως απέδιδε κάθε φορά με διαφορετικό τρόπο ή με διαφορετική τεχνοτροπία. Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζουν και οι πίνακες του, που απεικονίζουν τον προσωπικό του κήπο, στην οικία του

στο Ζιβερνύ. Το διάστημα 1883-1908, ταξίδεψε στη Μεσόγειο, γεγονός που τον ενέπνευσε για την δημιουργία μιας σειράς τοπίων. Το 1908 άρχισε να αντιμετωπίζει προβλήματα με την όρασή του, υποβλήθηκε σε δύο χειρουργικές επεμβάσεις το 1923. Μετά από αυτό συνέχισε να ζωγραφίζει. Πέθανε τρία χρόνια αργότερα, το 1926, πλούσιος και αναγνωρισμένος ζωγράφος.

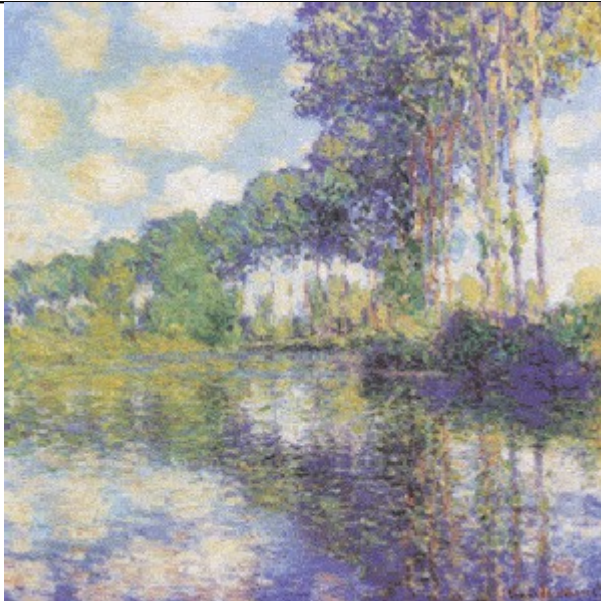

Impression, soleil levant (Εντύπωση, ανατέλλων ήλιος)

Ο πίνακας που δάνεισε το όνομά του σε μια γενιά ζωγράφων

Προσωπογραφία του Κλώντ Μονέ, ζωγραφισμένη από έναν άλλο πολύ μεγάλο ζωγράφο τον Ρενουάρ.

Les Peupliers au Bord de l'Epte

Paysage

Γερμανία

Λούντβιχ Βαν Μπετόβεν Τσαλούχος Σπύρος Στ4

Ο Λούντβιχ βαν Μπετόβεν (Ludwig van Beethoven), ήταν Γερμανός συνθέτης και πιανίστας.

Ο Μπετόβεν γεννήθηκε στη Βόννη το 1770. Η ακριβής ημερομηνία γέννησής του δεν είναι γνωστή. Καταγόταν από μουσική οικογένεια, αν και κανένας από τους προγόνους του δεν διακρίθηκε στη

σύνθεση. Ο πατέρας του προσπαθούσε να τον εκμεταλλευτεί παρουσιάζοντας τον ως παιδί θαύμα.

Σε ηλικία 12 ετών δημοσιεύτηκε η πρώτη του σύνθεση και ο δάσκαλός του Νέεφε δήλωσε πως επρόκειτο για τον νέο Μότσαρτ. Ο Μπετόβεν συνέχισε να συνθέτει έργα ενώ συγχρόνως άρχισε να εργάζεται ως οργανίστας στην Αυλή. Το 1787 μια ξαφνική αρρώστια της μητέρας του, στερεί τη δυνατότητα από τον νεαρό Μπετόβεν να μεταβεί στη Βιέννη προκειμένου να κάνει μαθήματα με τον Μότσαρτ. Το 1792 όμως έγινε μαθητής του Γιόζεφ Χάυντν όπου έμεινε δύο χρόνια.

Σταδιακά, άρχισε να αναγνωρίζεται η αξία του, αρχικά ως πιανίστα και αργότερα ως συνθέτη. Ο Μπετόβεν ήταν από τους λίγους συνθέτες της εποχής τους που κατόρθωνε να συντηρείται με έσοδα από τις δημόσιες συναυλίες του και παράγοντας έργα κατά παραγγελία.

Ο Μπετόβεν άρχισε να χάνει την ακοή του σταδιακά από την ηλικία των 26 ετών, και το 1820, ήταν κωφός. Το γεγονός αυτό του προκαλούσε μεγάλη θλίψη. Παρά την απώλεια της ακοής του, έγραψε μουσική μέχρι το τέλος της ζωής του.

Η υγεία του επιδεινώθηκε δραστικά το 1826, γεγονός που τον οδήγησε στο θάνατο τον επόμενο χρόνο.

Στην κηδεία του Μπετόβεν ο Φραντς Σούμπερτ ήταν ένας από τους 36 λαμπαδηφόρους.

Το έργο του Μπετόβεν διακρίνεται κυρίως σε τρεις χρονικές περιόδους. Η πρώτη αρχίζει από τις πρώτες δημιουργίες του μέχρι το 1802 που δημιουργεί τελικά ένα προσωπικό ύφος.

Η δεύτερη περίοδος διαρκεί περίπου μέχρι το 1816 και ο Μπετόβεν είναι ήδη ένας αναγνωρισμένος συνθέτης.

Η τελευταία περίοδος διακρίνεται από την παρουσία του ρομαντικού στοιχείου στις συνθέσεις του.

Τις πρώτες σονάτες που συνέθεσε, ο Μπετόβεν τις αφιέρωσε στον Χάυντν, που αποτέλεσε και τον σημαντικότερο δάσκαλό του. Το 1800 παρουσίασε την 1η Συμφωνία και δύο χρόνια αργότερα την 2η Συμφωνία.

Η 2η περίοδος της ζωής του ξεκινά με την 3η Συμφωνία (ή Ηρωική Συμφωνία). Την ίδια περίοδο ο Μπετόβεν συνθέτει και την μοναδική του όπερα Φιντέλιο. Την περίοδο 1806 - 1808, ο Μπετόβεν ολοκλήρωσε την 4η, την 5η και την 6η Συμφωνία (Ποιμενική), ενώ το 1812 γράφτηκε η 7η και η 8η Συμφωνία. Σε αυτή την περίοδο της ζωής του ανήκουν και τα τρία τελευταία κοντσέρτα για πιάνο, το μοναδικό κοντσέρτο για βιολί, πέντε κουαρτέτα εγχόρδων και έξι επιπλέον σονάτες για πιάνο στις οποίες περιλαμβάνεται η σονάτα Waldstein και η Appassionata.

Το 1816, το προχωρημένο στάδιο απώλειας ακοής του Μπετόβεν, αναγκάζει τον συνθέτη να αποσυρθεί σε μεγάλο βαθμό από πολλές κοινωνικές εκδηλώσεις. Οι συνθέσεις αυτής της περιόδου είναι μεγαλοπρεπείς. Οι παραλλαγές Diabelli η 9η Συμφωνία. Αναφέρεται ότι στην 1η παρουσίασή της ο Μπετόβεν, διηύθυνε το έργο δεν ήταν σε θέση να ακούσει τίποτα και όταν άρχισαν τα χειροκροτήματα του πλήθους χρειάστηκε να τον στρέψει προς το κοινό για υπόκλιση μία από τις σολίστ. Στη συμφωνία αυτή εμφανίζεται για 1η φορά η χρήση χορωδίας και τεσσάρων μονωδών στην μελοποίηση του ποιήματος Ωδή στη Χαρά του Σίλερ (Shiller). Η μουσική από τον ύμνο αυτό επιλέχτηκε ως ύμνος της ενωμένης Ευρώπης.

Στην τελευταία περίοδο δημιουργίας του ανήκουν ακόμα έξι κουαρτέτα εγχόρδων, οι τελευταίες έξι σονάτες για πιάνο καθώς και η Missa Solemnis (Επίσημη Λειτουργία), έργο θρησκευτικής αντιστικτικής μουσικής.

Ιταλία

Μιχαήλ Άγγελος Μάριος Χουδελούδης Στ4

Ο Μικελάντζελο ήταν γλύπτης, ζωγράφος, αρχιτέκτονας και ποιητής της Αναγέννησης. Είναι ένα από τους σπουδαιότερους δημιουργούς στην ιστορία της τέχνης. Γεννήθηκε το 1475 και πέθανε το 1564. Ήταν ένας από τους μεγαλύτερους ζωγράφους όλων των εποχών.

Αρχικά δούλεψε στην αυλή των Μεδίκων στη Φλωρεντία. Πέρασε από τη Μπολόνια και την Βενετία και κατέληξε στη Ρώμη. Εκεί ανέλαβε την δημιουργία της *πιετά (αποκαθήλωση)* του Βατικανού, στην Βασιλική του Αγίου Πέτρου που είναι το μοναδικό έργο του που φέρει και την υπογραφή του. Το άγαλμα του Δαβίδ ένα από τα πιο γνωστά έργα του παραγγέλθηκε για τον καθεδρικό ναό της Φλωρεντίας αλλά τελικά τοποθετήθηκε στην Piazza della Signoria μπροστά από το Παλάτσο Βέκιο. Το άγαλμα

μετακινήθηκε το 1873 στην *Galleria dell'Accademia* της Φλωρεντίας, ενώ στην θέση που υπήρχε το πρωτότυπο υπάρχει ένα σύγχρονο αντίγραφο.

Ένα ακόμα πολύ γνωστό έργο του είναι οι τοιχογραφίες στην Βασιλική του Αγίου Πέτρου, στη Ρώμη, όπου σε διάστημα τεσσάρων ετών (1508-1512), δημιούργησε, περισσότερες από 300 βιβλικές φιγούρες αλλά και θρησκευτικές παραστάσεις, όπως σκηνές από την Γένεση, την ιστορία του Νώε ή τη Δευτέρα Παρουσία. Τα τέσσερα αυτά χρόνια, λέγεται, ότι ο Μικελάντζελο δεν βγήκε από την Καπέλα Σιξτίνα παρά ελάχιστα και δεν επέτρεψε σε κανέναν να δει το έργο του. Σημαντική καινοτομία υπήρξε επίσης η απεικόνιση θεμάτων που προέρχονταν από την αρχαία ελληνική και ρωμαϊκή παράδοση, χωρίς άμεση σχέση με την χριστιανική θρησκεία, όπως οι Σίβυλλες. Ο θόλος ήταν τόσο ψηλά που επινόησε μία τεχνοτροπία. Ζωγράφησε παραμορφωμένες τις φιγούρες, έτσι ώστε ο θεατής, που βρίσκεται αρκετά μέτρα πιο κάτω, να τις βλέπει κανονικές.

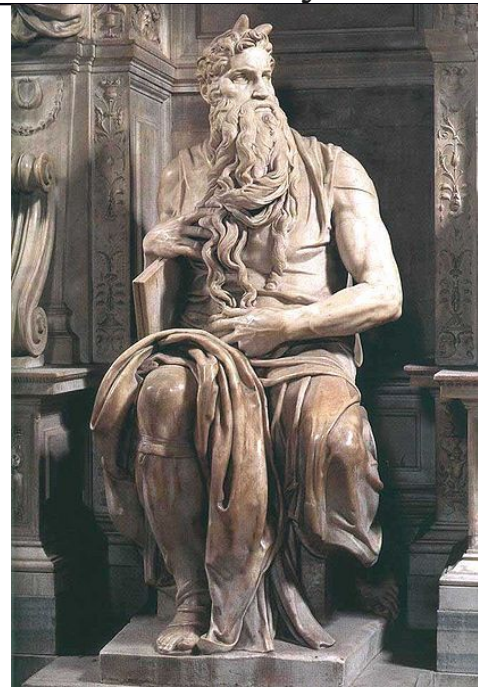
Ριετα (αποκαθήλωση)

Δευτέρα Παρουσία, νωπογραφία,
Καπέλα Σιξτίνα.

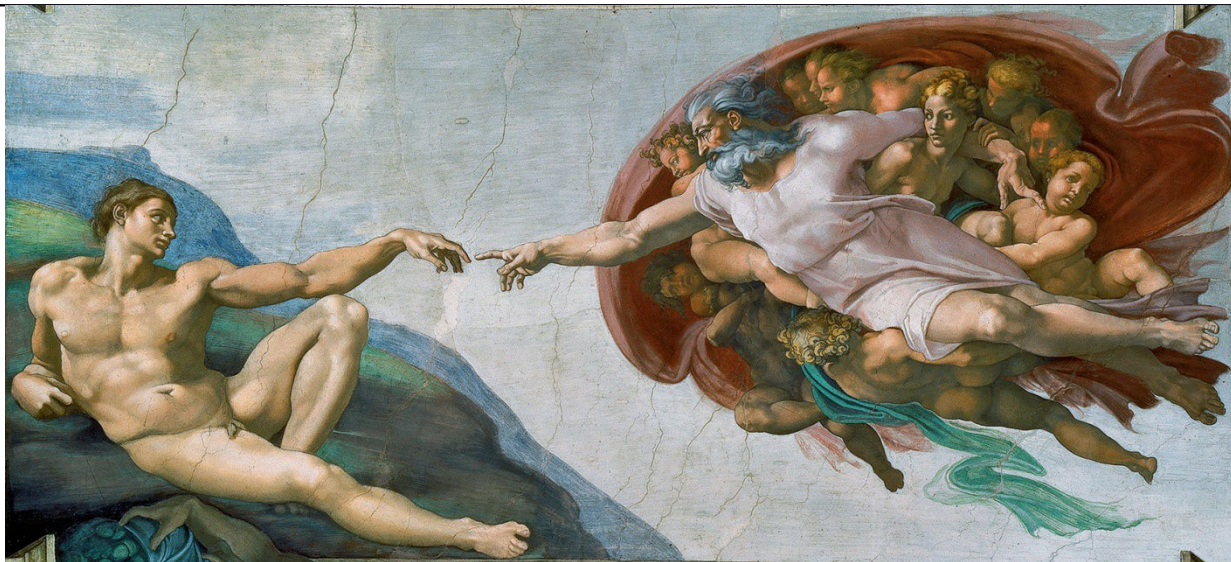

Δαβίδ (φαίνεται η επιρροή από την Αρχαία Ελλάδα)

Μωσής

Η δημιουργία του Αδάμ

Αντονιο Βιβάλντι Οικονόμου Ειρήνη Στ4

Ο Αντόνιο Λούτσιο Βιβάλντι γεννήθηκε το 1678 στην Ιταλία και απεβίωσε το 1741 στη Βιέννη. Ήταν Ιταλός συνθέτης, δεξιοτέχνης βιολιστής και ιερέας της εποχής του Μπαρόκ. Αρκετά από τα έργα του τα συνέθεσε για το γυναικείο μουσικό σχήμα του Ospedale della Pietà, (ορφανοτροφείο) στο οποίο ο Βιβάλντι εργάστηκε στις περιόδους 1703 – 1705 και 1723 – 1740.

Το 1717 ή το 1718 προσφέρθηκε στον Βιβάλντι η θέση του Maestro di Capella στην αυλή του κυβερνήτη της Μάντουα πρίγκιπα Φίλιπ την οποία κράτησε για τρία χρόνια. Την περίοδο αυτή έγραψε αρκετές όπερες.

Το 1722 μετοίκησε στη Ρώμη όπου ο νέος πάπας τον προσκάλεσε να δώσει παράσταση ενώπιόν του. Το 1725 επέστρεψε στη Βενετία όπου και συνέθεσε ακόμα τέσσερις όπερες.

Αυτή την περίοδο ήταν που συνέθεσε και τις Τέσσερις εποχές, τέσσερα κονσέρτα δηλαδή όπου «σκιαγραφούνται» σκηνές για κάθε μια εποχή. Τα εν λόγω κονσέρτα αποτέλεσαν επανάσταση στο τρόπο της μουσικής σύλληψης: σε αυτά ο Βιβάλντι παρουσιάζει ρυάκια, πουλιά που κελαηδούν (διαφορετικών ειδών, καθένα από τα οποία χαρακτηρίζεται ειδικά), σκύλους που γαβγίζουν, κουνούπια που βουίζουν, ποιμενικούς σκύλους που αλυχτούν, καταιγίδες, πιωμένους χορευτές, ήσυχες νύχτες, γιορτές κυνηγιού (παρουσιαζόμενες τόσο από την πλευρά των κυνηγών όσο και από τη μεριά των θυμάτων), παγωμένα τοπία, παιδιά που κάνουν πατινάς και ζεστές χειμερινές φωτιές. Ολόκληρο το έργο διέπεται από ποικιλία ρυθμών και τρόπων.

Στην ακμή της καριέρας του, ο Βιβάλντι έλαβε τιμές από Ευρωπαίους ευγενείς και βασιλικούς. Η γαμήλια καντάτα (Gloria e Imeneo) γράφτηκε για το γάμο του Λουδοβίκου ΙΕ΄ της Γαλλίας. Το La Cetra ήταν αφιερωμένο στον αυτοκράτορα Κάρολο τον Στ΄. Το 1728, ο συνθέτης συνάντησε τον αυτοκράτορα ο Κάρολος έδωσε στο συνθέτη τον τίτλο του ιπότη, ένα χρυσό μετάλλιο και μια πρόσκληση να τον επισκεφθεί στη Βιέννη. Αρκετά χρόνια αργότερα (1740) σε μια περίοδο που ο συνθέτης είχε πέσει στην αφάνεια αποφάσισε να πραγματοποιήσει αυτό το ταξίδι πιστεύοντας ότι ο αυτοκράτορας θα τον τοποθετούσε κάπου ως μουσικό, ατύχησε όμως γιατί ο Κάρολος πέθανε λίγο καιρό μετά την άφιξη του Βιβάλντι ενώ λίγο καιρό αργότερα απεβίωσε και ο συνθέτης πάμπτωχος. Για να πραγματοποιήσει αυτό το ταξίδι ο συνθέτης πουλήσε μεγάλο αριθμό των χειρογράφων του σε εξευτελιστικές τιμές.

Πέρασαν δύο περίπου αιώνες από το θάνατό του και ανακαλύφτηκε ξανά στο πρώτο μισό του εικοστού αιώνα. Σήμερα ο Βιβάλντι συγκαταλέγεται μεταξύ των δημοφιλέστερων και περισσότερο ηχογραφημένων μπαρόκ συνθετών.

από τα πιο γνωστά έργα του είναι τα 4 κονσέρτα γνωστά ως «οι τέσσερις εποχές» τα οποία διέπονται από ποικιλία ρυθμών λες και ο Βιβάλντι επιχειρεί εικαστική αποτύπωση των διαφόρων σκηνών. Ακούστε το εδώ: <http://www.youtube.com/watch?v=nbpAFzyrx5o> (δυστυχώς στο youtube εμφανίζονται και διαφημίσεις τις οποίες δεν ελέγχουμε)

Δυστυχώς πολλά από τα έργα του χάθηκαν. Σε μια επιστολή προς τον χορηγό του μαρκήσιο Μπεντιβόλιο (Bentivoglio), ο Βιβάλντι αναφέρεται στις 94 όπερές του φαίνεται όμως ότι πολλά από τα έργα του χάθηκαν γιατί στις μέρες μας έφτασαν περίπου 50 τίτλοι αλλά μόνο για 20 από αυτές έχουν σωθεί και οι νότες είτε για κάποια τμήματά τους είτε για ολόκληρη την όπερα.

Το προοδευτικό ύφος του στην όπερα δημιούργησε στον συνθέτη προβλήματα με τους συντηρητικούς μουσικούς της εποχής.

Τζουζέπε Βέρντι Μήτση Σταυρούλα Στ4

Ο Τζουζέπε Φορτουνίνο Φραντσέσκο Βέρντι ήταν Ιταλός μουσικός συνθέτης, από τους διασημότερους στο είδος της όπερας. Γεννήθηκε το 1813 και πέθανε το 1901 ύστερα από βαρύ εγκεφαλικό επεισόδιο.

Από πολύ μικρός έδειξε την κλίση του στη μουσική. Σε ηλικία 23 ετών πήρε τη θέση του διευθυντή της φιλαρμονικής του Μπουσέτο. Το 1839 παρουσιάστηκε η πρώτη του όπερα, ο Ομπέρτο, στη Σκάλα του Μιλάνου, με πολύ καλές κριτικές. Ακολούθησε μια μεγάλη ατυχία ο θάνατος της γυναίκας του και των δύο παιδιών του τον έφεραν σε απελπισία σε σημείο να μη θέλει πλέον άλλο ν' ασχοληθεί με τη μουσική.

Το 1840 παρουσιάστηκε η κωμική όπερα Μια μέρα βασιλείας, η οποία όμως σημείωσε αποτυχία. Στενοχωρημένος ο Βέρντι αποσύρθηκε στο σπίτι του στο Μιλάνο. Το 1842 ξανάρχισε να γράφει όπερες για τη Σκάλα του Μιλάνου. Η όπερά του Ναμπούκο (= Ναβουχοδονόσωρ) απέσπασε πολύ καλές κριτικές και γνώρισε μεγάλη επιτυχία. Από τότε ο Βέρντι αφοσιώθηκε στη σύνθεση όπερας. Ήταν η αρχή μιας θριαμβευτικής σταδιοδρομίας που συνδέθηκε πολύ στενά με τις προσπάθειες για την πολιτική ένωση (Risorgimento) της Ιταλίας. Ο Βέρντι ενεθάρρυνε με τη θεματολογία των έργων του, αυτή την προσπάθεια. Το όνομά του έγινε συντομογραφία για το σύνθημα που επικρατούσε εκείνη την εποχή Viva VERDI (Viva Vittorio Emanuele Re D'Italia - Ζήτω ο Βίκτωρ Εμμανουήλ βασιλιάς της Ιταλίας).

Με τους Λομβαρδούς, τον Ερνάνη, τον Αττίλα, τη Λουίζα Μίλλερ και τον Μάκβεθ ο Βέρντι πέτυχε την αναγνώρισή του ως συνθέτη και εκτός Ιταλίας. Στις αρχές τις δεκαετίας του 1850 τρεις όπερές του, ο Ριγκολέττο, ο Τροβατόρε και η Τραβιάτα βασισμένη στο θεατρικό έργο «Η κυρία με τις καμέλιες» του Αλέξανδρου Δουμά υιού, είχαν τεράστια επιτυχία. Ακολούθησαν Οι Σικελικοί Εσπερινοί και ο Χορός Μεταμφιεσμένων. Η διεθνής του καταξίωση φαίνεται και από το γεγονός ότι οι επόμενες όπερές του πρωτοανέβηκαν σε λυρικά θέατρα εκτός Ιταλίας. Το Η δύναμη του πεπρωμένου παρουσιάστηκε στην Αγία Πετρούπολη, ο Δον Κάρλος στο Παρίσι και η Αϊντα στο Κάιρο, για τα εγκαίνια της διώρυγας του Σουέζ.

Μετά από ένα μεγάλο διάστημα σιωπής, η γνωριμία του με τον κατά πολύ νεότερό του ποιητή και συνθέτη Αρίγκο Μπόιτο ανανέωσε το ενδιαφέρον του Βέρντι για την όπερα. Έγραψε τον Οθέλλος και τον Φάλσταφ και σε λιμπρέτα του Μπόιτο βασισμένα σε έργα του Σαίξπηρ. Ο Βέρντι πέθανε στις 27 Ιανουαρίου 1901 ύστερα από βαρύ εγκεφαλικό επεισόδιο. Στην κηδεία του προσήλθαν 200.000 άνθρωποι, τιμή που άρμοζε στον μεγάλο Ιταλό που τόσο αγαπήθηκε.

Εκτός από τις 26 όπερες ο Βέρντι έγραψε και εκκλησιαστική μουσική. Κορυφαίο έργο του σε αυτό τον τομέα είναι το Ρέκβιεμ, ενώ ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζουν και τα Τέσσερα ιερά κομμάτια. Επίσης έγραψε ένα κουαρτέτο για έγχορδα σε μι ελάσσονα.

Διακρίθηκε ακόμα για τον καλό χαρακτήρα του και τις αγαθοεργίες του. Μεταξύ άλλων χρηματοδότησε την ανέγερση και τη λειτουργία ενός νοσοκομείου και δημιούργησε έναν Οίκο Ανάπαυσης για τους αναξιοπαθούντες μουσικούς, σε μια κρύπτη του οποίου τάφηκε και ο ίδιος.

Λεονάρντο Ντα Βίντσι Χουδελουδης Μάριος Στ4

Ο Λεονάρντο γεννήθηκε στο Βίντσι της Ιταλίας το 1452. Μεγάλωσε με τον πατέρα του στην πόλη της Φλωρεντίας, όπου από πολύ μικρή ηλικία έδειξε δείγματα της ευφυΐας και του καλλιτεχνικού του ταλέντου. Αυτός ήταν και ο λόγος που στάλθηκε σε ηλικία δεκατεσσάρων ετών ως μαθητευόμενος στο

εργαστήριο του φλωρεντινού ζωγράφου και αρχιτέκτονα Αντρέα ντελ Βερρόκκιο (1433-1485). Το πιο πρώιμο γνωστό έργο του αποτελεί το επονομαζόμενο "Σχέδιο τοπίου στην κοιλάδα του Άρνου", το οποίο βρίσκεται σήμερα στην Πινακοθήκη Ουφίτσι της Φλωρεντίας.

Από το 1472 έως το 1480 εργάστηκε στο εργαστήριο του Βερόκιο, ενώ παράλληλα φιλοτεχνούσε και δικούς του πίνακες. Αργότερα, το 1482, μετακόμισε στο Μιλάνο όπου πρόσφερε τις υπηρεσίες του ως μηχανικός, ζωγράφος και γλύπτης στον ηγεμόνα της περιοχής. Ο Λεονάρντο διέθετε δικό του εργαστήριο με βοηθούς. Την ίδια περίπου περίοδο εργάστηκε ως σύμβουλος αρχιτέκτονας στον καθεδρικό ναό του Μιλάνου, ενώ το διάστημα 1495-1498. Μετά από παραγγελία του Λουδοβίκου Σφόρτσα ζωγραφίζει τον "Μυστικό Δείπνο" στο μοναστήρι της Σάντα Μαρία ντελλε Γκράτσια και, μεταξύ 1483 - 1508 την Παναγία των Βράχων

Το 1500, εγκαθιστάτε στην Φλωρεντία, όπου ξεκινά ίσως η παραγωγικότερη περίοδος του ως ζωγράφου. Ξεκινά το περίφημο έργο του, την Μόνα Λίζα, κατόπιν παραγγελίας του συζύγου της Φραντσέσκο ντελ Τζοκόντο. Λίγο αργότερα αρχίζει την τοιχογραφία Η Μάχη του Ανγκιάρι για την αίθουσα συνεδριάσεων Μερικά χαρακτηριστικά έργα του:

Η Προσκύνηση των Μάγων

Η κυρία με την ερμίνα

Μόνα Λίζα

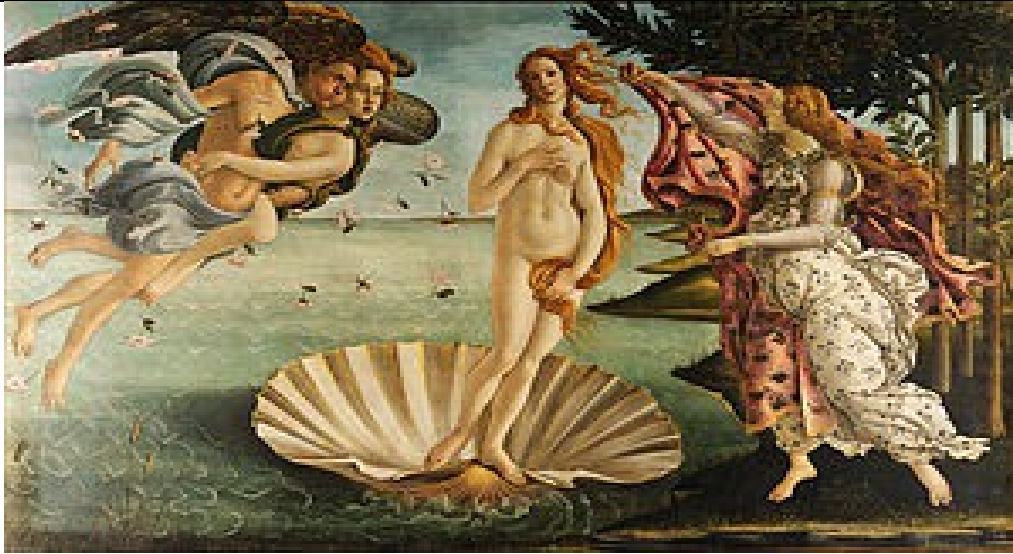
Άγιος Ιωάννης ο Βαπτιστής

Ο Μυστικός Δείπνος. Τοιχογραφία που σήμερα είναι αρκετά κατεστραμμένη

Σάντρο Μποττιτσέλλι Ειρήνη Οικονόμου Στ4

Ο Σάντρο Μποττιτσέλλι, ήταν διακεκριμένος Ιταλός ζωγράφος της αναγέννησης. Γεννήθηκε στη Φλωρεντία το 1444. Σε ηλικία περίπου δεκαοκτώ ετών αποφάσισε να ασχοληθεί με τη ζωγραφική. Μαθήτευσε στο πλευρό του Φρα Φιλίππο Λίππι, ενός από τους διασημότερους ζωγράφους της Φλωρεντίας. Μετά την ολοκλήρωση των σπουδών του, απέκτησε το δικό του εργαστήριο. Μερικά χρόνια αργότερα γίνεται γνωστός. Την άνοιξη του 1482 και τα επόμενα χρόνια ολοκλήρωσε αρκετά αλληγορικά έργα, με θέματα δανεισμένα από τη μυθολογία. Στα μέσα της δεκαετίας του 1480 ολοκληρώθηκε ένας από τους πλέον δημοφιλείς πίνακές του, η *Γέννηση της Αφροδίτης*. Ο Μποττιτσέλλι φιλοτέχνησε το έργο χρησιμοποιώντας ως πηγή τον Όμηρο. Στο τέλος της ζωής του, διάφορες ασθένειες καθώς και μία αναπηρία εξαιτίας της παραμόρφωσης της πλάτης του, του στέρησαν την επαφή με τη ζωγραφική. Πέθανε το 1510σε ηλικία 66 ετών .

Η γέννηση της Αφροδίτης

Η αλληγορία της Άνοιξης

Νικκολό Παγκανίνι Τσαλούχος Σπύρος Στ4

Ο Νικκολό Παγκανίνι ήταν διάσημος Ιταλός βιολιστής, κιθαρίστας και συνθέτης. Γεννήθηκε το 1782 και πέθανε το 1840. Είναι ένας από τους διασημότερους βιρτουόζους του βιολιού.

. Έλαβε τα πρώτα μαθήματα μουσικής από τον πατέρα του, ο οποίος ως ερασιτέχνης μουσικός. Αργότερα μαθήτευσε δίπλα σε μεγάλους μουσικούς της εποχής. Από τα δώδεκά του συνέθετε και παραχωρούσε συναυλίες σε εκκλησίες και ιδιωτικούς χώρους, επιδεικνύοντας αξιοσημείωτες δεξιότητες.

Το Σεπτέμβριο του 1801 εγκαταστάθηκε στη Lucca, πόλη στην οποία δέσποζε η οικογένεια Πουτσίνι όπου έζησε για 10 χρόνια συνεχίζοντας να δίνει συναυλίες. Σύντομα απέκτησε σημαντική φήμη ως βιρτουόζος του βιολιού και το 1805 απέκτησε τη θέση του πρώτου βιολιστή στην ορχήστρα της Αυτοκρατορικής Αυλής. Αργότερα ανέλαβε διαφορετικά καθήκοντα, προσφέροντας μαθήματα μουσικής στον πρίγκηπα Φελίτσε Μπατσιόκι και διευθύνοντας τη νέα αυτοκρατορική ορχήστρα. Παράλληλα συνέχισε να συνθέτει, ολοκληρώνοντας αρκετές σονάτες για βιολί και κιθάρα, καθώς και το πρώτο σημαντικό έργο του για βιολί και ορχήστρα, το οποίο γράφτηκε για τον εορτασμό των γενεθλίων του Ναπολέοντα και πήρε το όνομά του.

Από το 1810, ο Παγκανίνι ακολούθησε σταδιοδρομία αυτόνομου μουσικού εγκαταλείποντας την αυτοκρατορική Αυλή και πραγματοποιώντας περιοδείες, αρχικά στις Ιταλικές επαρχίες. Το 1825 ξεκίνησε ένα δεύτερο κύκλο περιοδειών στην κεντρική και νότια Ιταλία.

Από το 1828, ο Παγκανίνι περιόδευσε σε χώρες εκτός των συνόρων της Ιταλίας, Αυστρία - Βιέννη, Τσεχία - Πράγα, Γερμανία και Πολωνία οργανώνοντας περισσότερες από εκατό συναυλίες σε συνολικά σαράντα πόλεις και ολοκληρώνοντας παράλληλα το τέταρτο κοντσέρτο για βιολί. Το 1831 ταξίδεψε στο Παρίσι παρουσίασε το πρώτο του κοντσέρτο για βιολί και τη *Στρατιωτική σονάτα*. Το ίδιο έτος ταξίδεψε στο Λονδίνο όπου πραγματοποίησε συναυλίες. Ακολούθησε η Ιρλανδία και η Σκωτία. Επιστράφηκε στο Παρίσι, όπου εμφανίστηκε σε 151 συναυλίες στη διάρκεια ενός έτους. Την περίοδο 1832-4, ο Παγκανίνι στράφηκε για πρώτη φορά στο όργανο της βιόλας, τόσο ως εκτελεστής όσο και ως συνθέτης. Η σονάτα για βιόλα του Παγκανίνι συγκαταλέγεται μεταξύ των σημαντικότερων συνεισφορών στο ρεπερτόριο για βιόλα του 19ου αιώνα. Στα τέλη του 1835 επέστρεψε στην Πάρμα, όπου διορίστηκε από τη Μαρία Λουίζα της Αυστρίας σύμβουλος της ορχήστρας του δούκα, θέση που δεν κράτησε για πολύ λόγω της κακής κατάστασης της υγείας του.

Στα τελευταία χρόνια της ζωής του ασχολήθηκε με το εμπόριο έγχορδων οργάνων, τομέα στον οποίο φιλοδοξούσε να διακριθεί εκμεταλλευόμενος την αξιοπιστία του ονόματός του.

Στο τέλος της ζωής του εξ αιτίας της κακής υγείας του είχε αδυνατίσει πολύ με αποτέλεσμα η εμφάνισή του να είναι παράξενη και για αυτόν τον περιέβαλε η φήμη του διαβολικού όντος. Φήμη που ενισχύθηκε όταν ζήτησε να κοινωνήσει των Αχράντων Μυστηρίων αλλά δεν κατάφερε να καταπιεί την "όστια" (το ψωμάκι που δίνουν οι καθολικοί για μετάληψη) και έτσι αυτή έπεσε από το στόμα του. Όταν πέθανε το 1840 η Εκκλησία αρνήθηκε την ταφή του "δούλου του Σατανά" και η σορός του Παγκανίνι παρέμεινε επί μήνες στο φέρετρο στα υπόγεια του νοσοκομείου, για να αποβληθεί αργότερα από εκεί όταν άρχισε να εκδηλώνεται μεταξύ των κατοίκων σχετική αναταραχή, που έμεινε γνωστή στα χρονικά της επιστήμης ως "*ψύχωση Παγκανίνι*". Έτσι ο νεκρός μεταφέρθηκε σε παλιό λεπροκομείο της Βιλλαφράνκα. Αλλά κι εκεί οι λεπροί δεν τον δέχτηκαν έτσι εγκατέλειψαν το φέρετρο στην έρημη ακτή. Μετά τη πάροδο ενός ακόμη μήνα τρεις Γάλλοι θαυμαστές του μεγάλου δεξιότητη παρέλαβαν το φέρετρο και το μετέφεραν κρυφά στη Σαιν Ζαν όπου και το έθαψαν. Μετά τρία χρόνια ο γιος του κατάφερε να πάρει άδεια ταφής από τον ίδιο τον Πάπα. Έτσι το φέρετρο μεταφέρθηκε στην Γένουα, όπου λόγω της επιδημίας πανώλης που ήδη είχε προκύψει απαγορεύτηκε η εκφόρτωση του πλοίου. Επέστρεψαν στη Μασσαλία, αλλά ούτε και εκεί τάφηκε Το φέρετρο κατέληξε στη Μονή της νησίδας του Αγίου Ονωρίου. Με την επέμβαση της Μεγάλης Δούκισσας της Πάρμας, της άλλοτε Αυτοκράτειρας της Γαλλίας Μαρίας Λουίζας έληξε ο μεταθανάτιος διωγμός. Το φέρετρο μεταφέρθηκε στην Πάρμα το 1845 όπου και τάφηκε στο ναό της Στεκάτας. Είκοσι δύο χρόνια αργότερα ο γιος του ανήγειρε περισπούδαστο τάφο στο νεκροταφείο της Πάρμας όπου και εναποτέθηκαν οριστικά τα πολυπαθή λείψανα.

Ραφαήλ ή Ραφαέλο Σάντσιο Σπύρος Τσαλούχος Στ4

Ο **Ραφαήλ** ή **Ραφαέλο Σάντσιο** (1483 - 1520) ήταν Ιταλός ζωγράφος και αρχιτέκτονας της ύστερης Αναγέννησης.

Υπήρξε ένας από τους επιφανέστερους καλλιτέχνες της εποχής του και ένας από τους μεγαλύτερους καλλιτέχνες όλων των εποχών.

Γεννήθηκε στο Ουρμπίνο, το οποίο αποτελούσε την εποχή εκείνη σημαντικό πνευματικό κέντρο. Τα πρώιμα έργα του χρονολογούνται στις αρχές του 16ου αιώνα και φιλοτεχνήθηκαν κατά κύριο λόγο στην Περούτζια. Πριν εγκατασταθεί στη Φλωρεντία και αργότερα στη Ρώμη. Εκεί ολοκλήρωσε ορισμένα από τα σπουδαιότερα έργα του, μεταξύ των οποίων οι τοιχογραφίες στο Βατικανό. Αυτά τα έργα ακολούθησαν τη λεγόμενη Σχολή των Αθηνών, ως έκφραση κλασικής τέχνης. Ως αρχιτέκτων προσανατολίστηκε στις επιλογές του Μπραμάντε, μετά το θάνατο του οποίου ανέλαβε τη διεύθυνση των έργων στην εκκλησία του Αγίου Πέτρου. Πέθανε απρόσμενα σε ηλικία 37 ετών στη Ρώμη. Χαρακτηρίζεται ως ένας από τους σημαντικότερους ζωγράφους της Ευρώπης, του οποίου το έργο θαυμάζεται για την καθαρότητα της φόρμας του και τη δεξιοτεχνία του.

Ο Ραφαήλ προσλήφθηκε για να διακοσμήσει με νωπογραφίες τέσσερα δωμάτια στο Αποστολικό Παλάτι του Βατικανού. Σήμερα, αυτά τα δωμάτια ονομάζονται "τα δωμάτια Ραφαήλ".

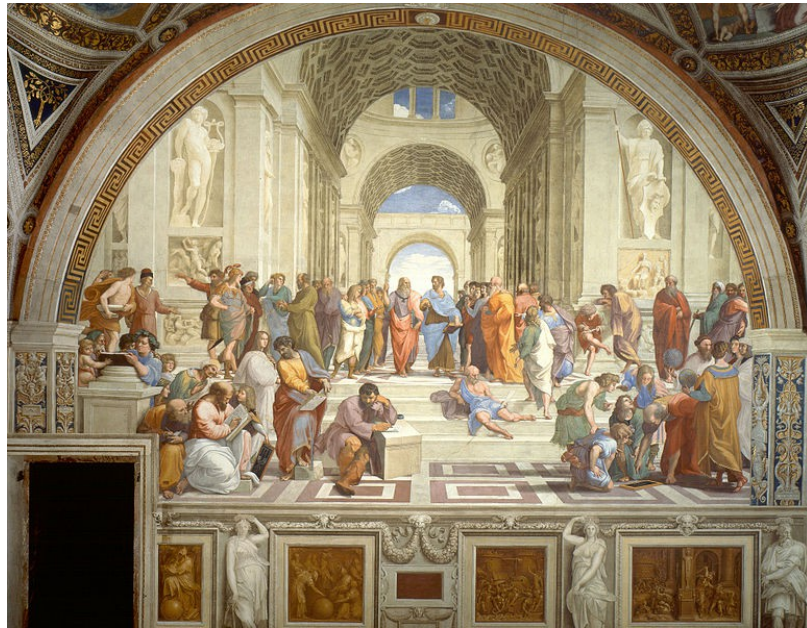

Η Στέψη της Παναγίας

Ανάληψη

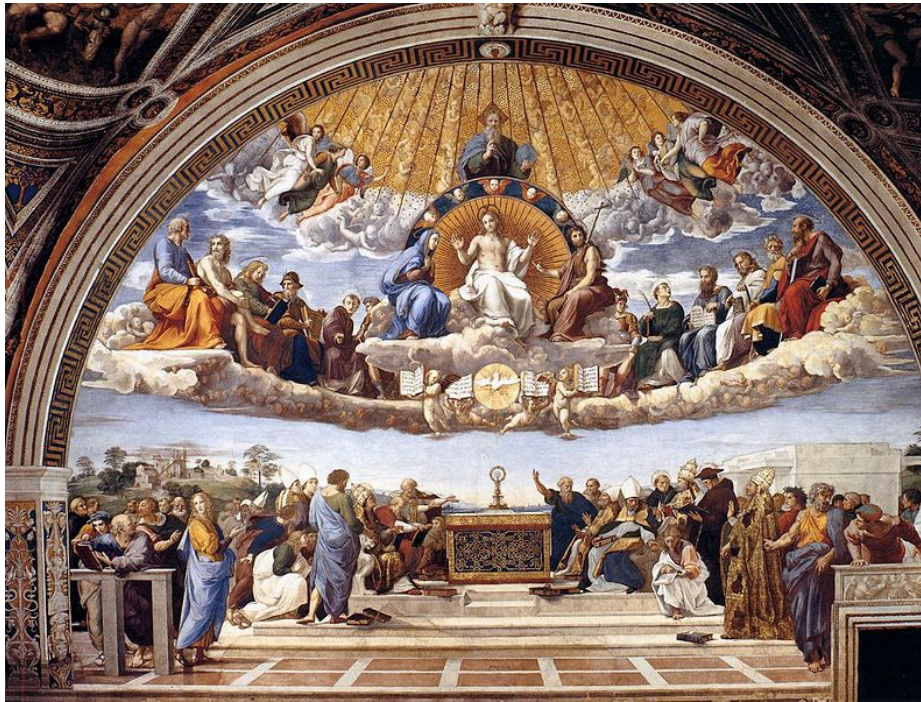
Η σχολή των Αθηνών

Το όνειρο του ιππότη

Η μαντόνα στην κοιλάδα

Δεύτερη παρουσία

Τισιάνος Θάνος Μπάτος Μαραγκός Στ4

Ο Τισιανός ή Τιτσιάνο (1488- 1576), ήταν Ιταλός ζωγράφος που έζησε την περίοδο της Αναγέννησης. Ανήκει στη σχολή της Βενετίας και θεωρείται ένας από τους σπουδαιότερους ζωγράφους όλων των εποχών.

Έζησε και εργάστηκε κατά το μεγαλύτερο μέρος της ζωής του στη Βενετία. Δέχτηκε παραγγελίες από βασιλείς και ευγενείς σε όλη την Ιταλία.

Το 1516 ήταν ήδη ο επίσημος ζωγράφος της αυλής της Βενετίας. Στο εργαστήριο του μαθήτευσε ο Δομήνικος Θεοτοκόπουλος και ο Τζιάκομο Τιντορέτο.

Ζωγράφησε ένα ευρύ φάσμα θεμάτων: θρησκευτικούς και μυθολογικούς πίνακες, μεγάλο αριθμό πορτρέτων, θαυμάσια τοπία και γυμνά.

Χρησιμοποιούσε ποικιλία χρωμάτων. Ο τρόπος ζωγραφικής που ακολουθούσε ο Τιτσιάνο υπήρξε καινοτόμος για την εποχή του. Συνήθιζε να ξεκινά ένα έργο απλώνοντας μία μεγάλη ποσότητα χρώματος στην επιφάνεια του πίνακα. Το χρώμα αυτό λειτουργούσε ως βάση για ό,τι θα σχεδίαζε στη συνέχεια..

Μετά την ολοκλήρωση των βασικών στοιχείων και μορφών του έργου, συχνά το εγκατέλειπε ακόμα και για μήνες. Αργότερα επανερχόταν για να το τελειώσει. Στα τελικά στάδιά του, εναρμόνιζε τα χρώματα μεταξύ τους, χρησιμοποιώντας πιο συχνά τα δάχτυλά του και λιγότερο κάποιο χρωστήρα.

Η γυναίκα κι ο καθρέφτης

«Οι τρεις ηλικίες του ανθρώπου

Ανάληψη της Παρθένου

Αφροδίτη του Ουρμπίνο

Δανάη

Πάπας Παύλου Γ'

Ισπανία

Αντόνιο Γκαουντι Σταυρούλα Μήτση Στ4

Ο Αντόνιο Γκαουντί ήταν σημαντικός Ισπανός Καταλανός αρχιτέκτονας της Αρ Νουβό. Γεννήθηκε στις 25 Ιουνίου 1852 και πέθανε στις 10 Ιουνίου 1926. Σπούδασε και εργάστηκε στη Βαρκελώνη, όπου βρίσκονται τα πιο σημαντικά έργα του.

Τα έργα του:

Η εκκλησία με το όνομα Sagrada Familia (1884-1926). Η εκκλησία έμεινε για πάρα πολλά χρόνια ημιτελής. Πρόσφατα ξεκίνησε ένα φιλόδοξο σχέδιο αποπεράτωσής της που αναμένεται να ολοκληρωθεί το 2028.

Casa Batllo (1905-1907) τα μπαλκόνια του σπιτιού αυτού μοιάζουν με μάσκες και η πρόσοψη είναι φτιαγμένη από σπασμένα κεραμικά.

Casa Milà γνωστό και ως «νταμάρι» ίσως λόγω της εξωτερικής του εμφάνισης (1905-1907). Σήμερα στεγάζει ένα μουσείο αφιερωμένο στον Γκαουντί, το εκθεσιακό κέντρο του Καϊσα ντε Καταλούνια, ένα επιπλωμένο διαμέρισμα μουσείο, καθώς και ιδιωτικές κατοικίες

Park Guell (1900-1914) η ιδέα πίσω από αυτό το πάρκο ήταν η κατασκευή ενός «χωριού πλουσίων». Η αρχική ιδέα στέφτηκε από αποτυχία, άφησε όμως στους νεότερους ένα μνημείο παγκόσμιας πολιτιστικής κληρονομιάς.

Palau Guell (1885-1889). Το εντυπωσιακό εδώ ήταν η είσοδος από την οποία περνούσε ολόκληρη άμαξα, και το «γκαράζ» για τα αμάξια. Οι καλεσμένοι ανέβαιναν στην αίθουσα δεξιώσεων και οι υπηρέτες περίμεναν στο υπόγειο.

Άλλα έργα του Casa Vicens (1878-1880), Κολέγιο των Τερεσιάνας (1888-1890), Κρύπτη της εκκλησίας Κολόνια Γκιουέ λ(1898-1916), Casa Calvet (1899-1904)

Sagrada Familia (Βαρκελώνη)

Casa Batlló (στο κεντρό της Βαρκελώνης)

Casa Milà (στο κεντρό της Βαρκελώνης)

Park Güell (η κεντρική είσοδος).

Ρωσία

Μαρκ Σαγκάλ Μελίνα Χαραλάμπους Στ1

Ο Σαγκάλ γεννήθηκε το **1887** στο Βιτέμπσκ της σημερινής Λευκορωσίας. Ήταν γιος εβραϊκής οικογένειας. Από νεαρή ηλικία ασχολήθηκε με τη μουσική μαθαίνοντας βιολί, καθώς και με το σχέδιο. Έδειξε ιδιαίτερο ενδιαφέρον για τη ζωγραφική και φοίτησε στη σχολή ζωγραφικής του Γεχούντα Πεν, στο Βιτέμπσκ, με στόχο να ολοκληρώσει αργότερα τις σπουδές του στην πρωτεύουσα της Ρωσίας. Το χειμώνα του 1906, εγκαταστάθηκε στην Αγία Πετρούπολη τότε πρωτεύουσα.

Στην Αγία Πετρούπολη κατάφερε να κερδίσει υποτροφία για σπουδές στη γνωστή σχολή Svansena, όπου δίδασκε ο Λέον Μπακστ, σχεδιαστής σκηνικών για το ρωσικό θέατρο και εκπρόσωπος του συμβολισμού. Τα πρώτα έργα του Σαγκάλ χαρακτηρίζονταν από θέματα, όπως αγροτικές σκηνές ή θέματα εμπνευσμένα από τη ζωή στην ύπαιθρο και την επαρχία. Με τα θέματα αυτά ασχολήθηκε και σε μεταγενέστερους πίνακές του. Το φθινόπωρο του 1909 γνώρισε την Μπελά Ρόζενφελντ, την οποία παντρεύτηκε και στην οποία είναι αφιερωμένοι αρκετοί από τους πίνακές τους.

Τα έργα του Σαγκάλ χαρακτηρίζονται από έντονα προσωπικά στοιχεία καθώς και από την «απλοϊκή» ιδιομορφία τους. Η θεματολογία του, κατά βάση ποιητική και φανταστική, είναι βασισμένη κυρίως σε προσωπικά βιώματα, άρρηκτα συνδεδεμένη επίσης με την εβραϊκή του καταγωγή, ενώ είναι χαρακτηριστικό πως σπανίζουν οι προσωπογραφίες. Κινήθηκε συστηματικά γύρω από τον άξονα της εβραϊκής παράδοσης και του ρωσικού **φολκλόρ**, αν και στο ύστερο έργο του απομακρύνθηκε ελαφρά, χρησιμοποιώντας θέματα από την αρχαία Ελλάδα, καθώς και απλές καθημερινές σκηνές. Πέθανε το 1985

Μερικά έργα του:

Φιοντορ Ντοστογιέβσκι Μιχαήλ Νατάσα (Στ1)

Ο Φιοντορ Ντοστογιέφσκι γεννήθηκε στην Μόσχα το 1821 και πέθανε το 1881. Σπούδασε ιατρική, έγινε στρατιωτικός γιατρός και έτσι μπήκε στην «κληρονομική αριστοκρατία» τους Rasnotchinzen, (που μεταφράζεται άνθρωποι από άλλη τάξη) την οποία αποτελούσαν άτομα που κατάφεραν να περάσουν στο ανώτερο στρώμα με βάση τα επιτεύγματά τους (καλλιτέχνες, δημοσιογράφοι, συγγραφείς, δάσκαλοι, γιατροί κ.α.).

Το 1849 ο Ντοστογιέφσκι συνελήφθη και πέρασε από έκτακτο στρατοδικείο με την κατηγορία της «συμμετοχής σε προδοτική συνωμοσία» επειδή ήταν μέλος μιας πολιτικοφιλοσοφικής λέσχης που έγινε γνωστή ως κίνηση Πετρασέφσκι ή οι Πετρασέφσκηδες. Καταδικάστηκε σε τέσσερα χρόνια καταναγκαστικά έργα και στρατιωτική υπηρεσία ως απλός στρατιώτης για απροσδιόριστο χρονικό διάστημα. Το Νοεμβρίου του ίδιου χρόνου 1849 ο Ντοστογιέφσκι και οι σύντροφοί του δικάστηκαν και καταδικάστηκαν σε θάνατο. Ακολούθησε ένας πόλεμος νεύρων με εικονικές εκτελέσεις και ατέλειωτες ώρες παραμονής σε μια πλατεία της Πετρούπολης, τον Δεκέμβριο του 1849, σε αναμονή του εκτελεστικού αποσπάσματος. Η ποινή του μετατράπηκε τελικά σε τετραετή εξορία και καταναγκαστικά έργα στη Σιβηρία.

Τον Μάρτιο του 1859 του επιτράπηκε να επιστρέψει στην Ευρωπαϊκή Ρωσία, όχι όμως ακόμα στις μεγάλες πόλεις. Το 1859 επέστρεψε στην Πετρούπολη και εξέδωσε μαζί με τον αδελφό του δύο περιοδικά τα οποία, όμως, δεν σημείωσαν επιτυχία με αποτέλεσμα ο Ντοστογιέφσκι να βρεθεί καταχρεωμένος. Ο μόνος τρόπος για να συγκεντρώσει χρήματα και να ξεπληρώσει τα χρέη του ήταν η συγγραφή. Σε αυτό το διάστημα έγραψε τα καλύτερα του έργα: Ο παίκτης, Οι αδερφοί Καραμαζώφ, Έγκλημα και Τιμωρία, Ο Ηλίθιος, Οι δαιμονισμένοι. Όταν κατάφερε πλέον να ανασάνει από το βάρος των χρεών ανέλαβε τη διεύθυνση του περιοδικού "Πολίτης" και λίγα χρόνια αργότερα εξέδωσε το δικό του περιοδικό, Το Ημερολόγιο Ενός Συγγραφέα, που σε αντίθεση με τις προηγούμενες εκδοτικές εμπειρίες σημείωσε τεράστια επιτυχία.

Μερικά από τα έργα του είναι: Οι φτωχοί, Ο σωσίας, Νιετόσκα Νιεζβάνοβα, Το όνειρο του θείου μου, Το χωριό Στεπαντσίκωβο και οι κάτοικοί του, Αναμνήσεις από το σπίτι των πεθαμένων, Ταπεινωμένοι και καταφρονημένοι, Σημειώσεις από το υπόγειο, Ο παίκτης, Έγκλημα και τιμωρία, Ο ηλίθιος, Ο αιώνιος σύζυγος, Οι δαιμονισμένοι, Ο έφηβος, Αδελφοί Καραμαζώφ, Ο κύριος Προχάρτσιν, Μυθιστόρημα σε εννέα γράμματα Η σπιτονοικοκυρά, Η γυναίκα ενός άλλου και ο άντρας κάτω απ'το κρεβάτι, Το χριστουγεννιάτικο δέντρο και ο γάμος, Λευκές νύχτες, Πολζούνκωβ, Μια αδύναμη καρδιά, Ένας τίμιος κλέφτης, Ο μικρός ήρωας, Μια αξιοθρήνητη ιστορία, Ο κροκόδειλος, Μπόμποκ, Μικρές εικόνες, Το παιδί στο δένδρο του Χριστού, Μια γλυκιά γυναίκα, Ο χωρικός Μάρει, Η αιωνόβια, Το όνειρο ενός γελοίου.